

ცისკარი

რომი მეორე

1859

მისი წიგნი შესუთე.

როდებთ თსსულებათა:

- I. — ლექსები სსუა ჭ სსუათა თანმედ-
როეთა შწერალთა. —
- II. — რომელ ჭ გულისეცა. დრამა
სუთ მოქმედებად ვახუთფილი.
ვილიამ შეესწარისა. (ხათარეშნი
ქრასტოვლითებან.) . . . დიპ. ყიფიანისა.
- III. — ვამოხესელი მსდარი ბაიარდი.
(გრასლოესკით.) . . . თ. შაქ. ვრის-თაუვისა.
- IV. — სსუა ჭ სსუა ანაფი. (ნახე მეორე ანაფი.)

რედაქცია.

ვერესელიძის ტიპოგრაფიაში.

ବିଷୟବସ୍ତୁ

F-3

ცისკარი

ქართული

სალიტერატურო ჟურნალი.

გამოცემის ი. კერესელიძის-მიერ.

რომი მეორე.

მ ა ი ს ი .

რედაქცია.

კერესელიძის ცაბოგრაფიაში.

1859

Печатать позволено. Апрель 13 дня, 1859 года.
Испр. должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.

მერცხალი.

მშდობით შენთან, ჩემო მერცხალო,
გწალოდ გვესტყუძრე ტკბილი სტყუძარი?
შსხანს გუკლით გიყვარს შენც საქართველით,
რომ ბუდე გინდა აქ აღაშენო.

როდლის კუთხიდან იწყე შენ ფრენა,
როდელს მოახ თუ ზღუას აზრთიებულის?
გვითხარ, გვიანზე, დაშსძარ ეგ ენა,
თავს ვარდმომეკლე აღელვებულის?

გვიყვარხარ ტყუროჯა ყუბო სტყუძარი,
გვიანზე აბა რაც იცა ყველა.
დასძარი ენა რათ ხარ მდუძარი?
შენსა ჭიკჭიკზე მიყვარს მოღონა!

თუ შართლო გიყვარს ჭ ასე მოგწონს
ჩუშნი ჰაერი, ჩუშნი ქუშყანა,
შენ ყმეტესობ მტკენსა აღონს,

1.

1) მკლთა, 1921, გვ. 106.

მ სსუა ჟრინველიც შენ გეაყვანა!!

დიმ. ზერივევი.

1 ანწილს. 1859 წ.

მოძაგვლადეი მდიდარი.

გერძნობ, რომ ვმერვე ნათელს უკანასკნელად,
 გგოდნობ, რომე ვსუნთქ აწ მეცად ძნელად.
 ჩემს გარსა მყოფნო სოფლის ვროფიანობა,
 ჩემებრ ამ სოფლით თქუქსნუ წაიძვალნო!
 ნუ ერიდებოთ ჩემს სასტიკს სენსა,
 ვუპურივარ ვსრედ ძნელად რომელსა.
 მოდიოთ, მაღირსეთ გვლავ სილვა თქუქსნი,
 უკანასკნელად მასუქსნეთ ძენი.
 მიუვარდა სძირად მე თქუქსნთან ვლომა,
 ცკბილათ უბნობა, თქუქსნუ იყით სომა?
 რას მერიდებოთ? რომ სევედრი ხუქსნი
 არს ჩემი მკვლელო, და არა სენი.
 ეგებ ნუეემ მცეს თქუქსნმან სილვამა,
 სული მიბოუნოს ან ერთსა წამა!
 მაგრამ არა! ვცან, მაშინ ვინდოდით,
 როს კარგათ ვიყავ, ერთათა ვბობდით....
 ეს მაინც მიქმენთ, ყოვლია ქონება,

რომელსაც ეწერა ჩემი ვიწება,
 თუ ალაგით გან ერთობ მოძილეთ,
 ნარკნი დასწენით, ვარს შემოძიწეთ!
 ჰა! ჰა! ჰა! ფულხო! გმგრეთ, ჩემს იმედად,
 რომელს ვიწოდდი თქვენს კაცთა ბედად.
 ჩემსო იმედხო! სომ თქვენს თუ იცით,
 მიძოვნისართ თუ ვითა ძრომით მტკიცით!
 მიტყუებებს თქვენს რამდელი;
 მიქმნის თუაონი რადენთს სველი;
 რამდენჯერ მითქვამს მე თქვენს სველი,
 სველათ რამდენჯერ მიფიცავს შული;
 მოძითმენის ყინვა, სიმძილი,
 სად იყო ჩემთს სადგომი სველი.
 არ მიძიცეს წოვთათს ვალი,
 მწყვედი მისთს გრძნობით მრავალი.
 რისთს? მისთს რომ მინდოდა ფული,
 რომლით მამლივად მიქონოდა გული!
 რამდენჯერ ელასა კარსა მოძივარი,
 არ გამოკითხავს, მითქვამს უარი,
 სდომნის დაცვა რამდენჯერ სწეულს,
 ვარსა არ უკვამს ამ ჩემს გულს წყეულს.
 მხოლოდ თავში ეს მიქონდა აზრული:
 ყოველთს ფული, ფული და ფული!
 ამა თქვენს ფულხო! ნაძოვნო ესრედ,
 ახლა მექმნით მამაკუდავს შემწედ;
 ამა თუ ძალგმისთ შემწეთ მექმნით,
 გამოძივანეთ ამ სასტიკ სენით.

თუკი მე თქუწნავს ვზრუნვიდი დიდ ცდით,
 რაცომ თქუწნე ჩემთვის აწ არა ვზრუნვით?
 აა! ემ შეძლება ვქონიათ თურმე,
 და ცხვეილათ ხალსი რად მოვიმდურე?..
 დღეითვან კაცი ის წვეულ იყავს,
 ვინც რომ სიმდიდრეს ჩემებრ შეუდგეს;
 წვეულ იყავს ვინც ფულს ჩემებრ ჰყუროს,
 ფულისთვის კაცი ვინც მოიმდუროს.
 მხოლოდ ერთ არს ამ სოფლად: კეთილი,
 რითც ამ ჩემს დროს გრძნობს, სიკუდილს-არს
ცბილი.
 მით კაცი უბოთ სიმდიდრეს სედების
 და ამ სიმდიდრეს რა შეედრების?!....

ი. ვერესელიძე.

რად ვინ განჭკიცნოს ბუღბუღი სვრფოდეს
 ვარდს ცურფად სსენებულს,
 უღალსა, ეინა საწუნარს ადგილსედ აღმოცენებულს.
 იგი არა ცრფივალ ვარდისა და მის მძვენების
მხოლოდს
 ართუ მის ფესვთა და ანუ მისისა საადგილომს!
 თ. ნ. ვეზირიძე

რომეო & ჰულიეტა,
დრამა,

სუთ მოქმედებად განყოფილი.

თსსულება შეკსზირისა.

ანგლოურიდამ ქრანსუშულს ენაზედ ახლად ვადა
ღებული,

ზენუამენ ლაროშისაგან.

& ნარიუში დაბეჭდილი 1856 წელსა.

ქრანსუშულიდამ ქართულს ენაზედ კვლახლად
გადმოღებული 1859 წელსა,

დიმ. ყიფიანისაგან.

მოქმედნი ზირნი.

ესკალოზ. ვერონის მფლობელი მთავარი.
 ზარის. ემაწვილი კაცი, ნათესავი მთავრისა.
 მონტევი. } უფროსი კაცები ერთმანერთან
 კანაულოეტი. } ვადაძველებულის ოჯახებისა.
 როძეო. მე მონტევისა.
 მერკუტიო. მთავრის ნათესავი ჭ როძეოს მეგობარი.
 ზუნკოლიო. როძეოს ზიმა მული ჭ მეგობარი.
 თეიბალდი. კანაულოეცის ცოლის ძმის წული.
 ზატრი ლაპრენტი. } ქრანცისკანი ბერები.
 შმა იოანე. —
 ბალიაზარი. როძეოს მსახური.
 სამსონ. } კანაულოეცის მსახურები.
 გრეგორიო. }
 აბრაამი. მონტევის მსახური.
 ზეტრე. მსახური.
 მოხუცებული კაცი. კანაულოეცის ზიმა მული.
 მეწურილმანე.
 აარისის ბიჭი.
 დონა მონტევი. ცოლი მონტევისა.
 დონა კანაულოეტი. ცოლი კანაულოეცისა.
 ჯიულიეტი. ასული კანაულოეცისა.
 შიმა ჯულიეტასი.

ამით ვარდა მთავრის დარბაისელნი, მოსამსახურებნი,
 მუნეკანცები, მოქალაქეები ჭ ხალხი.

წიგნობა.

ვერონას, ბუქოსა ქალაქსა,
 სადაც ეს ღრამა მოქმედებს,
 დიდის ხნით ორი ოფისი,
 ერთმანეთს ჰმტრობდნენ უცხოოდ.—
 ზ სისხლსა მოქალაქენიც,
 ხშირად ათხევდნენ მათგან.—
 ამ ორსა მტრების ოფისსა
 ნუგეშად ჰჟავდათ გვარისად,
 ერთსა მე ზ ერთს ასულისა
 ესენი ეტროვნენ ერთმანეთს; —
 ხოლო ვანგებამ უკლინა
 ორსავე ამა სხელობას,
 ჰმყუნვანი შესაძრწუნავნი.
 სიკუდილი ესწრათ ცრუადითა, —
 ზ მათს ვლოვაზედ დასრულდა
 მუროცა მამაპაპური.
 წყლითა მათ ყრმითა ცრუობაჲ
 ზ მათის გარდაცულის ვამო
 გარდაცულთა ბუქოსის მტრობისა
 მოყვრობად შემანებელად, —
 ესე არს თქუისსა წინაშე
 წარმოსადგენი ჩუენ მიერ,
 თუ ყურადღებით ისმინეთ,
 რასაცა ოდენ შეჰნიშნავთ,
 მივიღებთი ვასამართავად.

მეყოფა, — რომ მოთმინებიდამ გამოვიდე.

გრეგორიოზი. ევეც კი. გამოხვალ ჭ მაშინვე გაიბნდურებ; გულ-მაგარი კაცი ფესსედაც მაგრა უნდა იდეც; შენკი მაშინ აიდეამ სოლმე; განი მოგხანხო.

სამსოზ. დამიფერე, იმ ოფასნიდამ ერთის ძალ-ლის დანახვის მეტი არა მინდოდესრა, რომ გა-ჩქნო ვინცა ვარ, კაცსა თუ ქალსა; კედლოც რომ იყოს, ზედ მოვექცევი.

გრეგორიოზი. ევ ის არის, რომ ცრამახითა ხარ სესე ჭ კი არ ვარცინარ; კედელს ქალახუნა მიაცანს.

სამსოზ. მაგას მართალს ანობ; კიდევ მაგი-ცომ იცევიან ქალებსედა: ლობე-ლობე იარეთ, ჭ ვარცათ ვაიარეთ. აბა ერთი შემომხვდეს ვინმე მონჯევიანთი, თუ კაცი ქეწუ არ მოვიქციონ ჭ ქალი ზედ ლობეს არ მივაკრა.

გრეგორიოზი. ჩხუბი ბაცონებშია, ვინც იმათ ვემსახურებთ ჩქნ რათ?

სამსოზ. სულ ერთია, მე მინდა ვიგავო; კაცების ჩხუბი რომ შემსახურებს, აღარც ქალებს შევიბრალებ; ერთსაც აღარ დავინდობ.

გრეგორიოზი. არა, მაინც რას უფრო ემუქრები, იმათს სიცოცხლესა, თუ რასა?

სამსოზ. თუ ვინდ ნამუსსა; როგორც ვენებუ-ბოდეს, ისე ვეცონებოდეს.

გრეგორიოზი. ტკუაზედ ასლოა.

სამსოზ. მანამდისინ სული მიღვია, მე შევ-
ცუობინებ იმათა რაცა ვარ; და ვინ არ იცის,
რომ მუკალ სოორუი მე არ მაკლია.

გრეგორიოზ. შენი ბედი, რომ თვეზნი არა
სარ; თორემ რა საწყალი ეკლავნური ყოფილათ
იჯეოდნენ, რამ ფსავ არა ქქონია რიფიანია.
ამა ვაუკაცობას იხეძებ ზე შექსედე მონცევის
კავებოც მოღიან.

(მოღიან აბრამ და ბალოანაჲ.)

სამსოზ. სძალი მისათა მაქუს, შენ ჩსუბი აუჯენე,
ზე მე მოვიდგები.

გრეგორიოზ. ვურეს შემომაქცევ ვანა?

სამსოზ. ნუ გეძინიან.

გრეგორიოზ. შენი? თლოზდაც, შენი არ შე-
ძინიან.

სამსოზ. სამართალი ჩგწკენ იყოს, ზე მოდი
იმათ აგვიჯესონ.

გრეგორიოზ. მე ბლუწრით წინ ვაუვლი, ზე
როგორც ვრხილთ, ისე მიიღონ.

სამსოზ. როგორც ვრხილთ კი არა, როგორც
ვაბედონთქო; მოდი მე თითს ვიკებენ, ზე თუ
დავვითმეს, სომ წასდნენ, რალა თქმა უნდა.

აბრაამ. მაგ თითს რომ იკებთ, ბავონებო,
ჩუწნი ვამოჯავრება ვინდათ, თუ რა არის?

სამსოზ. მე რომ ჩემს თითს ვიკებდე, ბა-
ვონებო, თქუწნ რა?

აბრაამ. ჩუწნი ვამოჯავრება ვინდათ, რალა?

სამსოზ. (გრეგორიოს ჰკითხავს) ჰო შენაჲ, რომ უთხრა, სამართალი ჩუქსს კენ იქნება, თუ არა? (აბრამს) არა, ბატონებო! თქუქსნი გამოფარებაჲ არა, - მე ჩემს თითს ვიკებენ.

გრეგორიოზ. (აბრამს) ჩსუბს ეძებთ თუ? აბრაამ. ჩსუბსა ბატონებო? სულაც არა.

სამსოზ. თუ ავრეა აქ ვახლავართ, სამსსურში! ჩუქსს რომ ბატონს ვემსასურებთ, თქუქსს ბატონზედ ნაკლები არც ის არის.

აბრაამ. არცკი ჰსჯობია.

სამსოზ. ავრე იყოს.

ღიანსვენ მომავალს ბენვოლიოს.

გრეგორიოზ. ჰსჯობიათქო უთხარი.

სამსოზ. თქუქსს ბატონს ჩუქსნი ღიასა ჰსჯობია.

აბრაამ. მიჰქარავ.

სამსოზ. როგორ თუ მიუჰქარამ? სძალი თუ კაცები ხართ! (გრეგორიოს.) აბა სძალი ამოიღე ძენებურათა (ოახნივე ერთმანეთს შეეცაყებთან.)

ბენვოლიოზ. (ჩაგრევა სძალ ამოღებული) ჩამოღე-ქით თქუქსს სამაგელოებო თქუქსსა, იცით მეჩვე ჩას ჩადიხართ? (სძლებს გაყრევინებს)

მოგე თეინბაღლი.

თეინბაღლი. (ბენვოლიოს) სძალ ამოღებული ამათი ჩარეულ ხარ? აქეთ გამობრუნდი, აქეთა, ჩემსკენა, ჯ აბა სიკუდილს ვაუსწორე თვალი, თუ კაცისხარ.

ბენვოლიოზ. მე ამათი ღამუჯდება მიხდა; ევ

შენი სმალთ რომ ან ჩაეო, ან ამათ გასაშუქლე-
ბოად მოძისმარო, ისა ჰსეოზია.

თიეზბლოდო შენ აქ სმალთ ეელში გიჭირავს
& მუჯლობს მიქადებ? ეე ქადეება ისე შეუფე-
რება, როგორც ფოფოსეთი, როგორც მონტეგები,
& როგორც შენა; ჰაა შე ქალახუნა, შენა!
(შეეცაგებთან ერთანეთს. ამისობაში რამდენიმე კაცი მოემარცებ
ორივე შროდამ და ხსუბში ჩეგრევიან; შერე რამდენიმე მოქა-
ლაქეიცი მოიბებენ აელ გეციახებო.)

ერთი მოქალაქე ფოხები ამათა, ავეტში
ამათა, ეელი გამოვილოთ თქუქნი ტირიმი; კაპუ-
ლეცეებსაც, მონტეგებსაც!

მოუ კაპულიეტა ხელათთ მოსილი, და მისი დონნა.

კაპულიეტა. რა ანაგია ესა? ჩემი ვრძელი
სმალთი მოძეცით აქა!

დონნა მისი. ფოხი არ გირჩევენია? სმალთი რა
შენი საქმეა!

კაპულიეტა. სმალთი მეტქი, ვრძელობალი;
ავერ ბერი მონტეგის მოეთრევა, სმალთ ამოლე-
ბული; გეგონია დამინდოს თუ?

მოუ მონტეგი და მისი დონნა.

მონტეგი. აჰ! აქა ბმანდები, კაპულიეტო,
შე აფასაკო შენა! გამიშუთ, გამიშუთ!

დონნა მისი. შენმა სოცოცსლემ ფესსაც აღარ
მოგაცულოვინებ.

მოძმანდებ: მთავარი დარბაისლებითურთ.

მთავარი. მაშელოთარხო, სიმძდის მეგრხო,
3.

შუების სისხლით იარაღის შემსურებელი! — არ გე-
 ყურებათ? ადამიანები სართ თუ მსუცები? თქვენნი-
 სავე ძარღვიებიდამ სისხლს იღებთ, ჭ იძითა იკლავთ
 გაკლებულს წყურვილსა? გადაყრეთ ემ თქვენნი
 მსუცების გამკვეთი იარაღი ჭ იმინეთ ბანება
 თქვენ მიერი განრისხებულის თქვენის მთავრისა!
 ეს შენი ბრალაა, გადასწყელო კამაულოცო, ჭ
 შენი, მონტეკო, რომ ამ თქვენმა დაუმინებელმა
 სიძულულმა, ერთის უბრალოს სიკვდილსაგან დაბ-
 დებულმა, ეს შესაძედ შეარყია მძუღობა ჭ მუუ-
 დროება ხეშნის ქალაქისა; — ეს შესაძედ არის
 რომ მესელი გვირანის მოქალაქეები თავისს სანა-
 ცოთ უნისს სპიხსს იძრობენ, ჭ სნიერებისაგან
 დაუღონებულის ელით დაქანებულს იარაღს
 იღებენ, თქვენს განამესტლებლად შუა გოცხვედ-
 ბიან, ჭ თათუ თქვენის სისხლით ხსურებიან. —
 ამას იქით თუ კიდევლა დაგეძარათთ, რომ ქალა-
 ქის შვიდობა თქვენს გან შვირყა, — თუოდეთ რომ
 მამინეე სიკუდილით დასუა თქვენნი აუცილებელი
 იქნება! ასოა ამის წინათეე მუოდნენი, დაიშალენით
 აქითგან! თქვენ, კამაულოცო! თან გამოძეგებითა
 თქვენ, მონტეკო! სსსადილოცეს მომხმავთ სამსუ-
 გროს სსსსლეძი, ჭ იქ შეიკუობთ ხეშნს გადა-
 წყურვილობას მოძეგლისათუს — კიდევუც განმი-
 შვირყებია, დაიშალენით ვისუკ სსსიკუდილოდ
 თავის გაწირვა არ გინდოდეთ! (მთავარი დარბაზ-
 ლეპათურა წამანდება და თან ახლებიან კამაულოცო, ღონხ

შის, აგიბაღდი, მოქალაქენი და მოსამსხურენი;)

მონტეგია რა მოხდა? ვინ იყო, რომ მუქ-
ლემური ხეუბნი ძულოთი განასლო? შენ მითხარი
ხეძო მძის წულო; აქ იყავ, საქმე რომ წყვეს
თუ არა?

ბენვოლიო. მე რომ აქ ვიხეო, იმათი ზე
თქუენი მსახურები ერთმა სეროს გბრძოდნენ, ზე
მე იმათ განსაძუქლელად კმალი ამოვიღე; ამ
ღროს თუბაღდ მოიძუა გაფთოებულო, დიდის
ფასითა ზე მუქარითა, სძალს მიქნედა ზე ასე
მოტრიალებდა, რომ წკრილოთი გაქონდა. მანამ-
დისნ თრობდევრ სძლებს ერთმანერთს შევა-
ცაძებდით, ზოგი ასათი მანსუბარი აქედამ ხამო-
გვერით, ზოგი იქიდამ, ზე კარგი ხსუბი გაძარ-
თა, ზე ის იყო მოფიროც მომანდა.

დონნა მონტეგისა. ნეცა რომეო სდ არის,
დღეს არსად ვინსავთ? გმადლობ შენ უფალო
რომ აქ არ ძვესწრა.

ბენვოლიო. დღეს ვათენებისს, ხეძო ძალუა,
მშის მუქი რომ ვერ უნჯრებს არ მონდგომიყო,
როგორღაც ვერ ვიყავ ვუხებანსედა ზე პაცარას
მივივლო მოვივლი მეთქი, ვარეო ვამოვივლო; ლელე-
ნარს რომ მივაჯანე იქ დავინსე რომეოც; ვც-
უბა ხემსედა ის უფრო აღრე ვამოსულო, მუც
იმასთან მივალო მეთქი, ვქსთქუ, ზე მივაძურე;
მაგრამ დამინასათუარა, ის მამინვე ცყვი მივიდა.
ხეძი თაგი რომ ვამომივცდია, ვაცს თუ ცოც

ოდენი ხალუჭლი აწუსებს რამე, ისევე მარჯობა ურჩევნია, - იმასაც ხეშსავით იქნება მარჯობა ერთხოს მეთქი ვთქვ ზ დაჯანებე თავი, ზ როგორც ის მერიდებოდა, მეც ისე მოვერიდე. —

მონტევი. ვინ იცის რამდენჯერ გასთენებია იქ ხემს როძეოს, რომ თავისის სრულყოფილი დილის სრული უძრავლება, ზ ოხერით დილის ნისლი მიუძმძმობია; ზ როდესაც გათენების სინათლეს სიბნელის ფარდა აუხდია, თითქო სინათლეს გამოემქაო, შინ მობრუნებულა, თავისს ოთანში შემცლილა, ფანჯრები დაუსძაგს, ზ ნათელი დღე ბნელ ღამედ გადაქცევიდა! არა! ამისთანა უოფა-ქცევა კარგს არას მოასწავებს, თუ მიზეზი არ მოუძალეთ როგორმე, გამაქარებელის რჩევით იქნება, თუ შეეზნებიათ.

ბენვოლიო. იცით ეგ მიზეზი ზემა ხემა? მონტევი. ეგ არის რომ არ ვიცო; აქამდისინ გერა ვაგიგერა.

ბენვოლიო. ვიცდითა როდისმე იმასთან ამ საგანსეღ ლანაჩაკი?

მონტევი. რამდენჯერ, ზ რამდენი ხემა მეგობრებიცა ცდილან, ვინიციან. სხუას არავის ახლობს თავისის ვულის მასუხსა თუარ თავისს თავსევე, ზ ამისთანა შემვიანებელი სომერთის მსრით თვითან არის მოსაროდებელი, ზ მეორეს მსრით გაჩუძებულია, ზ ისე ფრთხილობს, როგორც რომ მიუჩნე ფოთელი უფრთხილდება ასალ გამოსკუნილს,

გარდის კოკორსა, მსემ არ დაინახოსო მანამდისინ
 დრო არ მოუგა ჭ თავის თავათარ გაიძლება, რომ იმისი
 მშენებნიერება სისარულით მიეგებოს ბრწყინვალეს
 მნათობსაო! რომ შოგასეისებდეთ როგორმე, ჭ
 იმის ხალუჭლის წყაროს მიგაენებდეთ, მიეგება
 ჭ იმისი ძორჩენაც ერთი იქნებოდა.

რომეო გამოხნდება პორიადამ.

ბენვოლიო. აგერ ისიც მოდის! მე შარკო
 გამიძვთ იმასთანა ჭ ეგების შევიტყო რამე; თუარა
 ჭ მეც ვაგვარუდეთ რა ვაეწეობა.

შონტეგვი. აგრე იყოს, დარხი ჭ იქნება მართ-
 ლა წაძოათქმევიზო როგორმე გულის მასუსი,
 ხუჭნ წაგიდეთ, ხემო დედაკაცო. (მონჯევი და ამას
 დონა წაუღებ.)

ბენვოლიო. დილა ნებისა, ხემო ზიმაშულო!

რომეო. ისევ დილაა ჯერა თუ?

ბენვოლიო. ეს არის, უსრა ესლა დაჭკრა
 საათმა.

რომეო. თქ, რა შარმაყად მიიზლამსნება დრო
 ხალუქოანის კაცისათვს! ის მამახემი იყო, ვანა?
 ესლა რომ მოეძორდა?

ბენვოლიო. დილა, მამა შენი იყო. რა ხალუჭლი
 არის ისა, დროს რომ აგრე ვიგრძელებს?

რომეო. მე სწორეთ ის მაკლია, რისაც ქონება
 დროს ამოკლებს.

ბენვოლიო. სიუქარული სომ არ ჩაეგარდნა
 ულში?

რომელი. შორს ვარ....

ბენვოლიო. რაზედ? საწადელის აღსრულებაზედ?

რომელი. საცრფოსაცან შეწყობაზედ!

ბენვოლიო. საკვრგვითა ჭეშმარიტად! სიყუარული რომ თვთან ისეთი კეთილი ჭ საამოგრძნობაა, მანათება იმისი რათ უნდა იყოს აგრე გამხელებული, აგრე გამცანდრუწლი ჭ აგრე შემაწყუსებელი?

რომელი. ეჭ ზემო ბენვოლიო! შენ ეს ჭსთქვ, სიყუარული რომ თქუთ ასეეულია, როგორღა უნდა ჭხედავდესთქო? სადიოთა სადა ვართ? - ლმერთა დიდებულთა! ეს რა მომხდარა აქა? ხულარ მეცქვ, ვიცი ვიცი რაც მომხდარა... ეჭრეული ადგილი არის აქა სიმუთილისათვს, ჭ უფროა ეჭრეული სიყუარულისათვს.... სიყუარული მკრობითი, ჭ მკრობა სიყუარულიანი; ცრფობა ჭ მკრობა ერთმანეთში ვადარეულნი, ჭ ორივე არა რაასაგან დაბადებულნი; საესე ცარიელება ჭ ცალიერი საესება; ამათება ჭეშმარიტი, ჭ ჭეშმარიტება ამათ, არეულ დარეული რალაც რამ უსახეობება ჭ უსახეობება ჭებოთთა ოცნებათა; ბუძებული ცეკვისა, კუბული ბოწყინვალი, ცეცხლი მუინაგი; სიმრთელი ავთა მყოფი, ძილი მღვიძარე, ერთი რალაც რამ ისეთი რამ არის, ჭ რაც არის ისეი არ არის. — აა ის სიყუარული ზემო ბენვოლიო, გულში რომ მქუბს ხეარდნილი, ყოველიგან რომ დაეშებ, ჭ ვერ სად მიმიგნია; იციანი ვანა?

ზენვოლიო. კი არ ვიცი, ვაჟი!

რომეო. სულ კეთილი, რა?

ზენვოლიო. მენს კეთილს სულს რომ აგრე შეწყუბულს ვაჟად.

რომეო. მეგობრობის ბრალია ეგ! ჩემი ხალხი ჩემს ვულში არის შემწყუბეული, ზე ასლა განსედი იყვებს, რაკი შენი ხალხი დე-მაცა; შენი მეგობრობი გრძნობა უფრო აგრე-ლებს ჩემს მწყუბარებას. — თუმცა თავის თავათაც მეცად დიდი ეს მწყუბარება!... ცრფიალეა რადაც კამლია, რომეოსაც თხუა ადენს; თუ კეთილად წარიძარებე, მაშინ ალივით ანთა, ზე ელელებს ცრფიალთა შორის; თუ არა ზე, თუ უბედური, ზელუდ აქეგს იმათს ცრემლებსა; სხუა რა კიდეა? სივიეე არის მეცად კეთილ გონიერი, სიმწარე მეცად გამხელებული, განუცდელო... ეჰ! მუჯდობით ძმაო! (მიღს.)

ზენვოლიო. მაცალე, თან მინდა გამოგეჰ; თუკი აგრე დამხებებ თავსა, — ბარემ გამოლახოს ის მსულობა.

რომეო. მე განებებ თავსა? მე თუთონ ვემებ ზე გელარ სად მიწოვნია ჩემი თავი; მე აქ სომ არა ვარ; ეს რომეო სომ არ არის, შენ რომ ეელანარა კება, — ის სხუაგან არის?

ზენვოლიო. სწორე მითხარი, შენი საცრფო ვინ არის?

რომეო. როგორ სწორე ვითხრა? ვინდა

მაგრილო თუ?

ბენვოლილო. არა არა! სუძრობა გაძქვბითა
გპითხავ.

როძეო. მამ ერთი ავთა მყოფს უთხარი სუძ-
რობა გაძქვბითა, ანდერძი აიგეთქო! კარგი რამ
სიუყუბა მოჭსუდებოდა ავთა მყოფის სმენასა! სუძ-
რობა გაძქვბით მმსუჲ ზეძო ბიძაძვლო! ქა-
ლია ზეძი საჯროფო.

ბენვოლილო. რაკი სიუყარული შევაძხიუ,
მაგასედ გჭვ აღარა მქონდა.

როძეო. სწორეთ გუთთა ცხილაფი ყოფილ სარ,
მამ ამასუც ვეცუჲ რომ ლამაზთა ის ქალი.

ბენვოლილო. საძოფარს რაც უფრო მეტი
ფასი ჰსძევს, შოვნას იმდენი უფრო ცდა უნდა.

როძეო. მეჯად შორიდამა ცდილოძმ სიუყარუ-
ლის ისარი აქედამ იქ ვერ მიაწევს! გონება იმისი
შეურყედილია, სიმეცავე შეუვალი, სიმძდმ
შეუბოთებელი. ცკბილის სიუყვით სინის სიმა-
ვრეს ვერ შენარეობი; მოჯრფილეთ თუალების იე-
რიძს დიდად ერთდებ. თქროთი თითქმის წმიდა-
საც შოისუიდი, ჭ იმასთანკი ყოვლად უღონობა,
ოჭ; მშუქსნიერებთ არის მეჯად მდიდარი. რა
ძნელია რომ იმის მშუქსნიერებაჯ წარმადელია
ბენვოლილო. ქალწულობა აქეს აღთქმული თუ
არეფორ არის?

როძეო. აღთქმული აქეს, ჭ დასედე რეფორი

დასკლისი უნდა გავგაწეინოს იმისმა სიმშვიდის
 მუხწობამა! იმისი მკუთრი ზე მკუთალი უბიწობა
 ისე გააქრობს იმისს მშუწნიერებასა, რომ რუჯოც
 აღარა დაგვრჩესსა; მეცად მშუწნიერია, მეცად
 გონიერია, ზე უმანკობა იმას თუმცა სსუფვეველს
 მოაპოვებინებს, მაგრამ მეკი ყოველს სსოებას
 წარმიკუწმს; უფიცავს, არავის ვეცარვოო, ზე ეს
 უფიცი მკლავს მე უცოცხალსა, რომელთუც მსო-
 ლოდ იმისთუსლა ვაწყოცხლედი, რომ ამას ვიუ-
 ცოდე სოლდე.

ბენვილიო. მოდი მე დამიჯერე ზე დაიფიყე
 ის ქალი.

რომეო. მაშ ეხეც მასწავლე, როგორ დაიფიყეო.

ბენვილიო. შენს თუჯლებს ნება მიეცეო,
 სსუწმბედაც მიიხედ მოიხედონ.

რომეო. ეგ ამასა ჭნიძნავს, რომ იმისი მუწნი-
 ერება უფრო ზე უფრო დამკუდრდეს ჩემს გულში.
 ქალს თუ პირსედ მასკა აფარია, ზე კამა მაგის
 ხავერდისა აჯვია, იმისი პირის კანი უფრო თეთრად
 ვაგებუწნება! სინათლე მოკლებულს კაცს როგორ
 შეუძლია, რომ თავისს სიჯოჯხლეში დაიფიყოსლა
 როდისმე ის საუხევე, — რომ ჭქონდა ზე აღარა
 აქეს. მუედარბელის სსისს ქალი რომ მამუწნონს,
 რა იქნება ჩემთუს იმისი მშუწნიერება, თუ არ
 ისეთი წიგნი, რომელთაუც ამოვიკითხავ სსეკლს,
 უმეცესად მანათობელის მშუწნიერებისსა? არა,
 მშაო, მშუჯობათო! შენ ვერ მასწავლი იმისს დაი-
 ფიყეო.

წყებას; ვერ მამსელ ამ საიდუმლოებას!
 ბენვილიო. იმდენს გეცდები, რომ გამხილო
 თუ ვერ მოგასერსე, ისევ ამაოდ მაპურალო
 მოგჭკუდე, ისა ჰსჯობია. (წაღუნ.)

ხილვა II.

ქუჩაში მოღიბ, კაპულეცი, ზარისი და ერთა მსახური.

კაპულეცი. მონგვესაც მოუნდა ჩემსავით
 თავდების წარდგენა! ჩუქნისთანა თეთრ ჩუქნრიანე-
 ბისათვს მხელი არ უნდა ყოფილიყო, ისე მამუ-
 სოვრა, რომ ფარიმა არ დაეგდებოდა; მაგრამ
 ასლა ისეთი ფარიმა დაეგდვა, რომ თავდებებოც
 დაეგჭირდა.

ზარისი. თქუქსნ ორივე დიდად პატოც-ცემუ-
 ლნი ბმანდებით ჭ ამდენის სხის თქუქსნი ერთ-
 მან ერთის სიმუთილი სწორეთ საწუსარია, ტემ-
 მარიცად. ასლა ჩემის თხოვნისას რას მიბმანებთ?

კაპულეცი. მე მეცი ლონე არა მაქუქს,
 რაც აღრე ვითხარით, ისევ ის უნდა განგიმეორათ;
 ჩემი ქალი ვერ ქუქყანაში არ გამოსულა; თათხა
 მეცის წლისა ვერ არის ვერა; ვაცალოთ, ორიოდ
 წელი წაღმა ვაიაროს კიდევ ჭ ნაკლულეგანება შე-
 უხოს, რომ საქორწინებლად გარეოდეს.

ზარისი. ზოგი უფრო ემაწვილებოც ბევრნი
 დაქსარის თავის შულებსა.

კანულოტი. ეგები ხადრო ეუფილები არიან,
 & აღრც დატკნების; დედა მიწამ მიიღო ყოვე-
 ლივე ხეში იმედი, & აულოცულა დამრჩე-
 ნია; ის არის ხეში უკანასკნელი სასოება & ერთად-
 ერთი შემკვლრე ყოველის ხემის საცხოვრებლისა.
 მაინც თქუქსნის მსრით შესაბამი ყურადღება განუ-
 ცხადეთ ხეში ნარის, — & ეცადეთ, იმისი გული
 მოიგოთ. ხეში თანხმობა იმისს ნებასვედ არის
 დამოკიდებული; თლონდ იმან გორხით & ხემსვედ
 ეძვ სუ ეექნებათ. ამალამ, მუჭლებურის ხეჭუ-
 ლების მიხედვით, წუჭულება მექნება, & მრავალი
 ხეში მეგობარი მეუალება დანაჯიყებული, თქუქსნც
 მოარხილებითა ვთხოვთ ეგექვით, & ეგასიამოვ-
 ნოთ; ხემს ლარბს სადგომში ბევრს ჰხანავთ ამ-
 ლამ ისეთს ქუქსნიერს მნათობსა, რომ თითქმის
 უცის მნათობებოც დაბნელონ; ჰხანავთ ისინი, თუ-
 ლი ადევნეთ, & რომელიც სამკობინაროდ ეგხუჭ-
 ნოთ, ის აღარხივთ; ხეში ქალიც იმათში იქნება;
 თუმცა ლირსებით სუჭსებს ვერ შეედრება, მაგრამ
 რაოდენობას მაინც არას დაუძლის. — მამ ვთხოვთ
 საყვარელი ნარის! (მსხურს.) შენ გერონა უნდა
 მოიარო, ვინცა ვინ აქა ჰსწერია (სიას აღღვს.)
 ეგელანი უნდა ნახო & მოახსენო, რომ ვაძლილი
 გული ვლის იმათ ხემს სასოში. (კანულოტი და
 ნარის წავლენ.)

მსახური. (მარტო.) ვინცა ვინ აქა ჰსწერიან
 ეგელანი უნდა ნახო, — & აქა ჰსწერია — შეთოკეს

თავისი ადგილი უნდაო, მკერვალს თავის დედანიაო,
 მეფეებს თავისი კალამი ჭ მწერალს თავისი
 პადეო; მოდი ასეო ჭ ბძანება ჭწორეთ აღასრულო.
 ასეო რა ვჭქნა, როგორ ვაფიგო, რაც რამ აქ
 სხელები ჭწერია? მეტი ღონე არ არის,
 მკოდნეს უნდა ვჭკითხო ვისძე. — ნათქვამია, კაცო
 სხეებასედაო, ჭ ავრო მოდიან კიდევცა.

მოგულენ ბენვოლიო ჭ როძეო.

ბენვოლიო. ხეცაა შენა, რას ღაპარაკობ! ეს
 სომ იცი, რომ ერთი ცეცხლი აქრობს მეორესა,
 ერთი ცვილილი აქარებს მეორესა; თუ თავი
 უკულმა მივიბრუნავს, წაღმა უნდა გამოიჭრიოლო
 ჭ თავბრუს ხუჭვას მოახეზი. ქეჭვანასეღ ისეთი
 მწუსარება რა იქნება, რომ სხუა მწუსარებამ არ
 განაქარვოს. ამა ერთი ასეო სწამლავი ასეი მაგ
 შენს თუალებსა, თუ ძველისეგან ცანჯვა მაძინებ
 არ დავიცხრეს.

როძეო. ამ ხის ფოთოლი მეონია ძალიან
 არეგბდეს.

ბენვოლიო. რასა?

როძეო. ხალხობს ფეხსა.

ბენვოლიო. ანა ღძერათო! როძეო, ვაგიუდი თუ?

როძეო. არა მეონია, მაგრამ ისეკი ვარ აქა,
 როგორც ვახელებული ვიყო, როძეოსაცა ჭსეცე-
 მენ, ჭსცანჯუტს... (მსხურს.) გამარჯვებამა, მძაო.

მსახური. ღძერათმა ვაგიმარჯოთ, ბატონებო,
 ერთი მიბძანეთ თქუტსნი ცირიმე, კითხუა იციოთ

თუ არა?

რომეო. როგორ არა, ჩემს ბედს, ჩემს უბედურებაში ვკითხულობ.

მსახური. მაგას უწიგნოთაც ისწავლიდით, ზღაწერილის წაკითხვა შეგიძლიათ თუ არა? ეს მიბძახეთ.

რომეო. შემიძლია, თუ ასოები გამოვიყვან ზენა ვიცი.

მსახური. ეჰ! თქვენ გესურებათ, ზ მეტი არა მკითხავთ, მძუღობით ბძახდებოდეთ. (წასვლას დასარგბს.)

რომეო. აქ მოიცა, მე ვიცი წიგნი (გამო-
ართმევს ქაღალდსა და ვითხულობს.) სინიორ მარცინო
მეუღლითურთ ზ ქაღებითურთ; გრაფი ასეღმ
სასურველი ღებითურთ; სინიორ ვიცარუვილს ქერივი;
სინიორ პლახევილი საყუარელი მძისწულეებითურთ;
მერკუციო ზ მამა მისი ვაღენციხ; ჩემი ბიძა
შული კანუღევი მეუღლითურთ ზ ქაღებითურთ;
ჩემი საყუარელი დისწული როზალინა, ლივია;
სინიორ ვაღენციო ზ ბიძაშული მისი თეიბაღდ;
ლუჩიო ზ მისი კეკლუცი ვღენე (ქაღალდს მსახურს-
მა არღმს.) თღონდაც ძაღიან ყრიღობა იქნება;
სად უნდა შეიყარნენ?

მსახური. ძაღლა ზაღობი.

რომეო. სად არი ევა?

მსახური. ჩუწნსა; ვასმამიჯ იქნება.

რომეო. მერე სად თქვენწნსა?

შსახური. ჩუქნი ბატონისას.

რომეო. მეც ევ მანდოდა მეკითხა. —

შსახური. მე ყველას მოგახსენებ, რომ კითხუ-
აღარ მოგიხდებოდა; ჩემი ბატონი არის კეთილ-მო-
ბილი და შეძლებული კანულები; თუ მოხერხებ
არა ბმანდებით, თქვენს მობმანდით და ერთი თასი
ღვინო თქვენს დაგიღვინო; მძვინვინო ბმანდ-
ებოდა. (შსახური წავა)

ბენვოლიო. ამ მუქლებურს კანულებს წვეუ-
ლებებში რომ სალინაც იქნება, შენი საყურადღებო და
სხვა ვინცა ვინ ვერონაში ლამაზი და მუქნი
ერთი ქალი იბოგება; შენც მოდი იქა, შენმა სამარ-
თლიანმა თუალმა შეგადაროს შენი რომ სალინა
ვინც მე ვახუქნი იმ ქალსა, და აბა თუ თვით
შენვე არა მსათქვა, ჩემი გურივი ყუბუნედ
უკეთესი აღარა ყოფილაო.

რომეო. მანამდისინ ეს ჩემი თულები თავისს
მნათობს ულაოცებდენ, მაგ გვარის სიჯრუესაგან
ცრემლები ცუცხლოთამც ვადამქცევინ, და აქამდი-
სინ რომ მდინარეები უდენით, ასლა ცუცხლო-
თამც დამქუარან! ქალი მსჯობდეს ვინმე ჩემს
საჯრუოსა? ქუქუქუნი დაარსებითგან მხეს ყოველივე
უნახავს, და იმისი შესადარებელი ქალივი არა ოდეს.

ბენვოლიო. შესადარებელი ვერ რომ შენს
თუალს არავინ უნახავს, უბრალოთ იმიტომ მიგახსნია; ყო-
ველი შენი ყურადღება მარჯო იმასედ იყო
მიქცეული, და სასწორის ორივე ვაში იმას ეჭობა;

ამაღამ ვაჩუქებ ერთსა ზ აბა ვხსოთ თუ იმან არ დასძლიოს.

რომეო. წამოვალ, მაგრამ იმისთვისკი არა, რასაც შენ მიქადავებ; იმისთვის, რო ჩემის საყურადღის გამარჯულებას ვინარო ზ ვიდღესასწაულო. (წავლენ.)

ს ი ლ ვ ა III.

ერთი ოთახი კაპულეტის სასახლეში.

(შემოვლენ ღონა კაპულეტისა და მია.) მიძა. ჩემის ცამეტის წლის უბიწოებას ვეფუცებოთ, როდ უთხარი ჯულიეტას აქ მოვიდეს, (მისძახის.) ჯულიეტა, ჩემო ბავჯანო, ღუთის ჩიჯო, ღმერთო მომიცხვე, საღარის ეს ნაწაწკუნა? ქა! ჯულიეტააა!

შემოვ. ჯულიეტა.

ჯულიეტა. რა არის? ვინ შეძახის?

მიძა. ღელა ვიბძახებს.

ჯულიეტა. აქ ვახლაგარ ღელაო. რას მიბძახებს?

ღონა. ყური დაძიეღე რა ვითხრა, ჩემო შჯლო! მიძა! შენ ჯოჯას ხანს თაგი დაღვანებე, ზოროდ სიჯეჟა მაქუს მოსალაპარაკებელი. მაგრამ არა, აქ მოდი ჩემო მიძაე, შენჯ აქ იყავი, შენთან დასამაღავი არა არისრა; შენ იჯი რომ ჩემი

შული კარვის ხნისა არის ასლა.

მიძა. მე შემიძლია ამ საათში მოვასხეხო
შაგისი ხანი.

დონნა. ვერ თათხმევის წლისა ვერ არის.

მიძა. ხემს თათხმევის კბილს დავსდებ სანამ-
ლეთათ... — მაგრამ ვაჲ ხემი ბოლო, რომ თათხმედ
შევი აღარა მაქუბს... თუ ვერ თათხმევისა იუთს;
რალა დარხა კიდევ ავტრე-ნაგლობამდინა?

დონნა. თრიოდ კვრა. —

მიძა. აჲ, ავტრე-ნაგლობა მოვა ზ თათხმე-
ვისაჲ შესრულდება. სუსხა ზ ესა, — ღმერთმა
უოველივე ქრისტიანე სული შეებრალოს... ხემი
სუსხა... მეცად აღრე იუთ ხემთხა, მაგრამ გე-
საჯვალე ღუთის სამართალსა, — იმის განგებას
კაცო სად წაუა; ინება ზ წამართვაი ასე — რო-
გორც მოვასხენებდით, ავტრე-ნაგლობას დღამე-
ბაზედ შეიქნება თათხმევის წლისა; მე უნდა
დამიფეროთ, ამიჯომ რომ ძალიან კარგა მახსოვს,
მიწა რომ იძრა მას აქეთ თერთმეტი წელიწადი
სწორეთ; იმ დღეს იუთ, მე რომ მოვასხენებდით,
ხემს სიჯოჯსლემი არ დამაგიწუდება ის დღე
მუძუს თავებსზედ ამზინდა წაისევი, ზ მალე გამი-
შრეს მეთქი, მზეზედ ვაგვექი, ზ შურვი სამ-
ტრედეს მივაგუდე; თქუხსა ზ ბატონი მაშინ
მანგუსა ბმანდებოდით; — თქუხსუ დამემოწ-
მებით, რომ კარგათ მხსობებოი; ამან, როგორც მოვა-
სხენებდით, მუძუს ზირი მოჭკიდა თუ არა, უნდა

გენახათ, როგორ დაღმიჭა ეს ნაწაწკუნა ზე მას-
 მისვე თავი უკან გადაიდგო; ამ დროს სამკრედი
 ნმოევა დაწყო; თქმისს მესესაგჭიფიკავ საჭირო
 აღარა ყოფილიყოს, რომ ეთქმის ვისმე ხეძთვს
 მოძორდი მე ადვილსათ, სოცოვსლე მოვეყათ
 მე იქიდაძ მარდათ წამოესცი; — სწორეთ თერთმე-
 ცი წელიწადი მას აქეთ, ხეზნი ცელიქუნა ფეს-
 ლე იდვა მაშინა — ხეცა რას ვანბობ მე გამო-
 მკერეიული; ფესსეკი არა, თითონ დაცუკუნებდა
 კიდევ; როგორც იმას წინეთ, მაშინაც წაიქვა
 საწყალი ზე მუბლი დაჭკრა; გურასეული ხეძი
 კაცი მივარდა, ღმერთმა სასუფიველი დაუძკვროს:
 მხირებული სუძრობა უყურდა სოლმე საწყალსა,
 მივარდა, ევლში აიყვანა ზე ვეძნება: «აჲ, აჲ, ასე
 ბირქეს დაეცემი სოლმე, სუ ვეძინია; როცა
 უფრო მკეძინი იქნები, მაშინ ასეკი აღარა, გუ-
 ლაღმა გადაძრუნდები, ვანა გულოვცა?» — ღმრთის-
 მძობელს ევლოცები თითქო მიძსუდათ, მაშინვე
 ვახუძდა ეს ნაწაწკუნაჲ, ზე უთხრა, «ჭოლობ!» — მსოა
 მძანებთ, ეს სუძრობა უნდა გამართლდესო! ათასი
 წელიწადი რომ ვოცოვსლოთ, მაინც არ დამავიწყ-
 დება; «ვანა გულოვცაო.» ისა ჭკითხვს, — ზე ეს
 კუდიანი მაშინვე ვახუძდება ზე ვეცვს; «ჭოლობ»
 დონნა კმაა მსოა; ცოცა შეყენე შენი ენა,
 ხეძო მიძაგ!

ბიძა. დიას ქალბატონო! მაგრამ მსოაჲ მე-
 ცინება, აჯირიული ჯერ ვახუძდეს, ზე მეც

უთხრას; «ჭოლო», — მერე რა, ღმერთმა სომ იყინს
 მტრების გვერდის ოდენი კობი მოასვლა მაშინვე
 შეუბღვრება; გულ-ამოფდომითა ცვიროდა, რიამ
 მაგის საცოდობა მწვავედა; მაგრამ, «აა, ააო;
 ახლა ასე პირქვე დაეკეცი სოლმეო, ჭ როცა
 უფრო შავანი იქნები, მაშინვე გულადმა გადა-
 ბრუნდები, ვანა ჯულიყვათ», ჭ ჯულიყვა მა-
 შინვე გაჩუძღება ჭ გვყვს, «ჭოლო!»

ჯაყლიგტა. შენც რომ გაჩუძღე ჭ ეგ ქათ-
 ქათი ვაათავო, ძიძა! ურიგო არ იქნება.

ძიძა. კარგია ვაგათავე, ღმერთმა თავისი მოწ-
 ვალების ნიშანი ნუ მოგაკლავს ჯული; ვინათხსაც
 ხემს სიცოცხლეში ძუძუ მარჯობა, ყველაზედ
 უკეთესი შენ იყავი; იმდენი მაინც კიდევ ვიცოც-
 ხლო, რომ ვათხოვებულნი ვნახო, ჭ მერე რაც
 უნდა დამემართოს.

ღონნა. მეც სწორეთ მაგანვედ შინდა ლანარაკი;
 ჯულიყვა! მითხარი ძულთ, რას იტყვ ქმრის
 შერთხსასა?

ჯაყლიგტა. ეგ ისეთი ნაჯიგი არის, რომ
 მე ჯერ სიზმრათაც არ მიფიქრია.

ძიძა. ისეთი რამ ნაჯიგი არისო, ეგ ასეთი
 შავანი სიჯიყვია, რომ ხეში განდილი არა ყო-
 ფილიყავი, შავმა ძიძის რძით შეეყოლია შეთქი
 ვიცყოდი.

ღონნა. ახლა უნდა იფიქრო, ხეში
 ძულთ, ვერონაში შენვედ უფრო უმარჯლო ქალები

შულებსაც დასაოიან; როგორც მასხოვს შენის
ხნისას მეცა შეაგდა შუო; ერთის სიყვეთ უნდა
ვამოვიტყდე; გრადი პარიის ვიხსოვლომს.

ბიძა. აი გავი, ხეძო პაწა ქალბავონო,
ქეჭენის ფასი გავი, სწორეთ დასაგული ეგვიონება.
ლონნა. ეგვილია სხვა ვერონის ეძაწვილ
კაცებში.

ბიძა. ღილ! ეგვილია, სწორეთ ეგვილია.

ლონნა. რას იტყუ, ხეძო შულო, მოეწონს
თუ არა? ამაღამ აქა ხსაგ; კარგათ ეძინებო,
ამოიკითხე რაც სასეზედ აწერია, ხანე როგორ
გადაეძაგება იმისი მძუწნიერია შესასედა
გობა ეოველოს მოსაფიქრებელს შესასედაობასა, ზ
რაც იმისს სსისს მეტეწლებში ვერ გაარჩიო
იმისს თუალებში განიძარცე. ეს მძუწნიერი ურუთა-
ლების წიენი ვერ ისევ უდა შეუკარავი რვეული
არის ზ შესაფერის უდის გადაკვრის ბეჯი აღაო
აკლოარა; თეგნი წყალში მსუხოვრებს; შინაგანს
ლიოსებას რომ გარეგანი მუწნებაც მოესხას, მაშინ
უფრო დამუწნდება; ვინიერი კაცები ახლობენ,
სახელოვანს რასმე თსზულებასა ფასა ერთი ორად
დაედება, თუ მუწნიერად დავარაყებოთი უდა გადა-
აკრესო; შენც ასე ხეძო შულო! როდესაც ვათ-
ხოვდები, ქრძის ლოსებასაც შეიმოსავ ზ არც
შენ დამუწირდები მაგითი.

ბიძა. თუ დამუწირდეს, მე მკითხოს; დამუწირ-
დება კი არა უფრო შეიმავებს; ქალი რაგონა

დამცირდება, რას ბძანებთ! დამცირდებაკი არა უფრო
უნდა შეიძარცვებდეს, უნდა დასრულდებოდეს სოლომე.
დონნ. აბა ვულოივცა! შეგიძლია ზარისის
სიყუარული თუ არა?

ჯულოივცა. თუ უცა იკმაოებს ვეცდები,
მაგრამ ჩემი მეცადინეობა იმ წრესკი არ გადას-
ცდება, რასაც თქვენს არ დამინიძნავთ.

შემოვა ერთა მსახური.

მსახური. ქალბატონო, სუუძრები მოძმანდნენ,
ვასძამი მშათ ვასლოვსთ; თქვენს ველოან; ბატონის
შუღს ვითხულობენ; ვარეთკი ბიძასა მსწეველოან;
ყოველი ვერი მშათ ვასლოვს, — მე ვიანლევი ჭ
დავვანებას სულარ ინებებთ.

დონნა. ჩვენსე მოვალთ ეს არის, ვულოივცა!
ერთი ვეგოს.

ბიძა. წადი შუღო, წადი ვეგების შენს ბედ-
ნიურს დღეებს ბედნიერი დამეებოც შექმავთ.
(გაუღნ.)

ს ი ლ ვ ა IV.

ქუხაში მოღიან რიომეო, მერკუციო, ბენვოღლიო,
სუა თუ ექვსა ზარ მსეიანები, სნათიანები და სსქანი.

რიომეო. ახლა რიგორა ვქქნათ? ქება შევას-
ნათ ან ბოღში მოვიხადოთ, თუ სურას ვიცევა
ღ ისე შევიდეთ ბაღში?

ბენვოღლიო. ვავრძელებული სუბარი ვადა-
ვარდნილია ახლა, ჩვენსულებათ აღარ არის, აღარც

კუნიდონია ჩუწნთვს საჭირო, თუჯოს რომ აუ-
 ხუწკდნენ ზე კელში საარჯულს მძუღს დააგე-
 რინებდნენ ზე ფეოდ ფერადათ რომ შეთუთხუნი-
 დნენ სოლძე, თითქო ქალები დასაფეებლათათ; ზე
 აღარც ისეთი გაწენირებული შესსმა ვარცა, რომ
 რაც უნდა გაწენირებული ჭქონდა კაცსა, მაინც
 რიგინათ ვერ იცუოდა, თუ წამხურხულგებლიც
 თან არ ეყოლებოდა. ისეთის ზომით ვაცვსოძენ,
 როგორითაც იპრიანებენ; ჩუწნვს საკრავს ავჭუქუ-
 ბით, ერთს ცეკუბს ხამოვივლით, ზე შერე ღამე
 მძუღობისა.

რომეო. ერთი სანათი მოძეცით აქა, მე ცან-
 ცაობის ვუნებასედ არავარ, ზე რადვან ასე მოღრუ-
 ბლვლით ვარ, სანათი მე უნდა მეჭიროს.

მერჯუციო. არა, ცანცაობაში უთუოთ უნდა
 ვაგრიო ჩემო რომეო!

რომეო. სულაც არა, თქუწნში ჭკუაცა ზე
 ფესსაძელოც მეცად თხელია თრივე; შეკი ჭკუა
 თუქის მაქუბს, ზე ლურსმებითა ვარ დატეილი.

მერჯუციო. შენ ურფილი სარ ზე კუნიდონსა
 მისთოვე ფრთები, რომ ცეკუბა რომეოში ეგვლას
 ავობთ.

რომეო. მე იმისმა ისრებმა ზეგრი წელუ-
 ლება ვამიხინეს, რომ იმისი ქარიხი ფრთები
 ვამომადგესლა რაშიმე; მე ასე ახირებულიათა ვარ
 დაფაძეული, — რომ სანამდინაც მე იმან დამიყვანა,
 იმაზედ უმაღლესად თავის აწევა აღარ შემიძლია;

მეტათა მღრეს ცრფილებს ცვრთა.

მერკუცარიო. მე ცრფილებს ცვრთს კიდევ
რომ დაეძვოს რამე, სუსტი ემაწვილი როგორ
გაუძლებს.

რომეო. ცრფილება ჭ სუსტი ემა
წვლი! სუსტიკი არა, ყოველი იმისი თვსება სიმა-
კაცრეა, შეუბრალებლობა, ჭ ძალადობა; კი არა
გხსტლეცს, სადგისებს გიყრის გულში.

მერკუცარიო. თუ სიყუარული აერე ძალადობს
შენსედა, შენც იმაზედ იძალადე, სიმაკაცრისათვს
სიმაკაცრე უძენ, შეუბრალებლობისათვს შეუბრა-
ლებლობა, ხსტლეცისათვს ხსტლეცა ჭ ნახე თუ
გერ დამორჩილო (მასურს.) წავიდეთ, ერთი მა-
სკა მოძეცით, ეს ზირის სახე ბუდგმა შევინახო;
(მასკას მიიფარებს) მასკაზედ მასკა, უცხობა; რას ვინა-
ღვლი ახლა; ჩემი უმსგავსობა რამდენიც უნდა
შინჯოს გამოძეძიებელმა თქალმა; ეს ვაკეთებუ-
ლი სახე თუ გაწითლდება ჩემმაეიერთა, თორემ
შეგი გელარა მეონია.

ბენვოლიო. მოდით კარს დაურეკოთ, ჭ შე-
ვიდეთ; რაკი შევალოთ ყველამ თავისი მუხლი
ძარკეჭთ იქონიოს.

რომეო. ჩემს წილათ მე ერთი სანათი მო-
ძეცით: დაერეებულებმა, მსუბუქის გულის ნაგ-
ონებმა; თქვენს მსიარულებითა მსაუკეთეს ხალა.

უგრძნობი (*) შეგი ნაინჩემის სიყუყუეს მოვიგონებ: «რომ თამაშობდე, როდესაც ძლიან მოგდობდეს, მიშინ უნდა დახებოთ თავიო.» & კელში სანთლით სეირს შორიდაძ უყურებ; ამასეღ უბამუნი მოსვლა (**)(*) აღარ შეიძლება & ეს არის გულემ კიდეცა.

შერკუყციო. აბა თუ ვერ ამოვიყვანთ მაგარ შიუობის წუმნეღამა & გაცები არ ვიქნებით; უკადრის სიყუყუსეღკი ხურას უკაცრაგად; — შუადლისას სანთლები უნთითო ჰსწარავთ ჩუწნსეღითქმის.

რომეო. როგორა?

შერკუყციო. როგორა & ისე, რომ უბრალო ლანარაკით დროს ვჰკარგავთ, & ამ სანათებსაც ცუყუილათა ვჰსწამთ; მე თუ შკითსავთ, სიყუყუეს კი არ უნდა გამოეკიდოს კაცი, უნდა ვამინჯოს, ამიჯომ რომა, ვინცა ვინ აქა ვართ, სამი წილი მაინც ვანზრასუას ვადგევართ & ძლივს ერთი წილილა რჩება, რომ შკუას უფრო აჯანვნძალოსა.

რომეო. ჩუწნი ამ ბაღში მოსულა კარგო ვანზრასუა არის, მაგრამ მეღონიაკი შკუას უფრო

(*) მანამდისინ ხალიჩებს შემოიღებდნენ, პირს სიგებლად ჰქილობებს აგებდნენ, და ახლო ჰსთელეთათ: «ამასეღ არის თქმული».

(**)(*) მქსლებური ანღანს იყო: «აყომაზბანო მამინ გულემ, როტა უბამ მოგდიოდეს.» და ეს ანღანს მოჰყუეს ავტორის.

გამოვიჩენდეთ რომ არ შევიღოდეთ.

მერკუცილო. შეიძლება ვიკითხოთ რაცო?

რომეო. წუხელის სიზმარი ვნახე ერთი....

მერკუცილო. მეცა ვნახე.

რომეო. ამა ვნახეთ რა ნახე.

მერკუცილო. ვითამ სიზმარი უფრო სძირად
სცუუოდესო.

რომეო. ზოგჯერ მართალსაც იცევს.

მერკუცილო. ცხადათა ვწმედავ, რომ წუხელის
დედოფალს მამს უნახავსარ, სიზმრების გამოიგე-
ბელსა. იმის ცხას თუ იკითხავთ, იმ ალათის
ოდენი თუ იქნება, აღდგომას (*) რომ ბეჭედი
უბრწყინავს; გულში ნაწაწუნა იარაგები უბია ჭ
ისე დაბნადება სოლმე მძინარეების ცსკრებზედა;
ამ გვლსა თულები აქუს მტელავას (*) გრძელის
კანჭებისა. სასურავი მკალიას ფრთისა; აღვირი
ფეიქრას ქსელის; იარაღი დაგერცხლილის მოუკ-
რის მუქისა; მალუცის სათავე ტრიჭინას ძელისა
ჭ თასმა ტიის ძარღვისა. მეველეთ უზის ნაწაწა
ქუნქლა ყომრალად მოართული, იმ ნაწაწა რწვი-
ლსედა უფრო ნაჯარა, ასათ მალულებულს ყმა-
წულს ქალს რომ ნებსედა ტებას ვაუბედაშს
სოლმე; თითონ გვლი არის თხილის ხეხნობი,
რომეოსაც აკეთებს ან თრითინამე კელთსანი, ან

(*) აღდგომანი ქალაქის უფროსი, ქალაქის მოურავი, მალუცე
შეისკარი.

(*) (*) მტელავი, მინდვრის ფეიქრა, თბობა.

ჭია შეუძნე, ჭია შული; მუწლათვანვე ესენი არიან
 ფერათ დელოფლების გვლის გამკეთებელი. ეო-
 გელამე ამ გვლით დაბანდება ზე ისე დაძვინებს
 მამდიდებული; თუ არძიეს გადაურბინა შუბლზედა
 სსახლეში ბავჯონის გამოხვლას აჩუქნებს ზე მიწა-
 მდინ თავს დაკურეინებს; თუ მოსარხოვს (*)
 თათუნზედა, — ნაცივის ცემით შექმოსავს; თუ
 ქალს ვადურბინა ტუჩებზედა კოჯნით დაქალავს;
 ესეჯე მამხდება სოლომე, რომ შეუბარებულად
 დაუხვამს ცუხებსა, თუ ქმენაზედ შეამხნია, ცკ-
 ბილი უგემებია რამდო; შოგეფერ სსახლის მო-
 სულეს ვისმე ვადურბინს ცხვარზედა ზე მაშინვე
 აქმევიებს: ამდენი ნაცივი ზე წარხინება შექმე-
 ვა ზე რაჯომ არ მომილოცუქნებო; თუ იფარადარს
 ზეგრის ღორის კედით ცხვარში უღიჯინა, მოგე-
 მას ერთი ორად აჩუქნებს; სანდასან მხედარს გათ-
 ურბინს კისერზედა, — ზე ად მჯერი რამდენი ჭერია
 დასოცილი, რამდენი ქლოაქია იფრითთ აღებულო,
 რამდენი ცინეკლდეა მენგრეულო, მელეწილი ზე
 შეძუსურილი, სოლოა, მქეა, ჩახინუხა ასლოც
 იძოთება, ბუკი ზე ხლოაა ამასუ იწვევს სოომრათა;
 შეპართოლებულო წამოგარდება, მიხვდა მოიხვდავს,
 რამდენსამე ლოჯვს სოჯეუბს წაიბუჯბუჯებს, მი-
 წვება ზე მიიძინებს; ეს სწორეთ ის ფერია ვახლოვს
 შოგან ღოად ზე შოგან ქაჯად წოდებულო, ფადარს

(*) შე ისე მათანებნია ,,დელოცა“.

რომ უგრეს სოლძე ცხენებს, ან გასათხოვარს ქალს რომ ქორწილსა ჭ ჯუარის წყრის აუცნებს სოლძე; ეს ის არის...

რომეო. კმარა, კმარა, შერკუთოს სულ ცალიერი ებედობაა ესა.

შერკუთი. ეგ სწორე სიკუთაა, ამოვომ რომ მე ვლამაპკობ სიზმარსეღ, მოლანდება სეღ; სიზმარი, ჭ მოლანდება რომ ფიქრისნის ათვის მუღები არის, ფიქრისაგან წარმოსდგებიან; ფიქრის ნივთიერების თხსება ისე არა აქუსნა, რადგარე ჭაგისა ჭ ქარს არა აქუს; მხოლოდ ვსკი რომ ქარი თაგისნის ქმენით სან გაყინუოს სრულითაგან უაღვირებს, ჭ სან იქიდამ განრისსებული სამსრეთისაგან ვასწევს ჭ თან მოაქუს მაგრილბული ღრუბელი ჭ ღილის ცჳარი.

შენვოლი. მე ქარის ქმენამ მეონია ხეჭნ თაგი წაგვართვას; ვასამაყ ვათავებდენ აქამდინა ჭ რაღა დროს ხეჭნი მისულა იქნება.

რომეო. მე უფრო ამისი მეძინია, რომ ხეჭნი მისულა ადრე არ იყოს. რადგარე უცნაური წინასწარი გრძნობა მეუბნება, რომ ეს ღამური დღეობა უბედურებას რამდე მოგვისწავებს; ეს უბედურება ჯერ თითქო ისეგ ჭაგში არის სამოკიდებული მაგრამ სამოგარდება ჭ მომაკუდინებულად დავცემა ხემს სსუათათს ზემაწესებულს სიკაცსულესა. მაგრამ დავსენ იაროს ხემმა ნაგმა სადამდინარე უნებლოეთი მეზაგრობა მიიყვანდეს; წინ წავდგეთ

სემა ეულაქია!

ბენკოლითი. წყვიდეო, წყვიდეო. (წაღან.)

ს ი ლ ვ ა V.

ღამისა კამელოცის ხასხლეში. თრეკსური არის გამსაღებული.
 ზ მუსიკანტები თე-თაგის ადგალს არის
 შემოვლენ მსახურებში.

პირველი მსახური. ლარისოლ სად არი? რა-
 ტომ არ ვეცხმარება ჟოვეცასე; სინი უხდა აქლი,
 თუღში უხდა გაქმინდა, როგორ იქნება ეს?

მეორე მსახური. როცა კეთილი საქმე ერთის
 ან თრის ექოძია ზ ეს აქლი დაუბანელია, — არ
 განირქიანდეს არ იქნება.

პირველი მსახური. ეს სკამი აიღე, ეს საჭურ-
 ტლე გაიტანე, ვერცხლეულზედ თვალ ვური.
 ვეჭირათ; გამოვიბე შენ ეს, პარაა სემა მაძიავ!
 ემ მაქანანი (*) ცოცა მეს შემინახე, შენ ეა
 ბიჭინარ ვოცი ზ შევიტარს ვეცხ სუსხა ლამელი
 ზ ლინარდი შემოუშვას. — ახუებს! ლარისოლ!

მეორე მსახური. აგრა ვართ, აგრა ვართ.

პირველი. ვეძებენ, ვეძებულთბენ, შოლში
 ვემხანს.

მეორე. აქვს რომ ვიფოთ ზ იქვს, არ შეიძ-
 ლება. —

(*) ნიგონი, თხილი, სუმი, თანახი, და ცოცა თდგნი.
 შქელი, კარგად არეული და შიქრის ზურად გამოაქცხვარი.

მირველი მსახური. ამა ჰე, თქუენი ჭირიშე
მარდათა, ყოხალათა, ჰ ნეცა იმას, ვინუ ლოდოს
დაჩხება. (ხალის აქითა კუთხისაჲს ჩუღუნ.)

შემოვა კანულოცი, და მოჰყუბოს სუჲრება, და
ზარმასკიანება.

კანულოცი. მუდობა თქუენს მობძანებასა,
ბაცონებო! ამ ქალებში ვისუ კი ფესუდ მეტეში
არ აზის, შემოვებიან. ამა ქალებო, არის ვინმე
თქუენში რომ უჯანყობა არ ინებოს? ვინუ არ
ინებებს, უთუოთ მეტეში ჰქონია მეოქი ვიცუკ
ჰ მოდი სუ ინებებს ვინმე ასლა (მალ მოხუღეს.)
მუდობა თქუენს მობძანებას ბაცონებო, დრო
მისსოვს, რომ თქუენსავით მეუ მასკას ვიფარებდი
ნაირზედა, ჰ ტეპილს სოცუენს წაფხურხულებდი
ხოლმე ყურში ლამსს ქალებსა; წავიდა, წავიდა
ის დრო: კეთილი იყოს თქუენი მობძანება ბაცონ-
ებო! ამა თქუენი ჭირიშე, მოჰყუვიოთ, დაიწყეთ;
ხამოდვეით, — ადვილი ქალებსა! ქალებო! ამა
შეუდექათ საქმესა! (მუნთა უკრავს და ბალი გამაროება)

კანულოცივე. (მოსმისხუჩუებს.) ხანთლები შე-
მოიტანეთ კიდევ, თქუენ სკოლები გამართეთ
ჰ ტეხელი გაქრეთ, ამ სოცსეს რალა ცეცსელი
უნდა. (ერას მოძეკოს მოხუცებულს.) ამა ჩემო ბიძა-
შული კანულოციო! ამა ის ლხინოცა, შენ რომ
ალარ ელოდი. მობძანდი, დაბძანდი (სუამეს დადგამენ.)
მე ჰ თქუენ ისეთს ხანში ვართ, რომ წახულია
ჩუენთუს უჯანყობის დრო. ნეცა რამდენი ხანი

იქნება მე ზ თქვენს რომ პირმასკით ბაღში აღარა
გელოფილუართ.

მეორე კანაულოეტი. კარვა იქნება ერთი ოჯ ზ
ათიადე წელიწადი, ლუთის მ შობლის მადღმა.

კანაულოეტი. მადენი არა, მადენი არა, ხეძო
საყურელო! ლუხენციომ რომ ვუარო დაწერა,
მაშინ არ იყო ბაღში რომ ვიყავით ზ მას აქეთ
რომ ბევრი იყოს, ოჯ ზ სუთი თუ იქნება —
რაც უნდა მალე მოგვივიდეს სულის წმინდის
გარდმოსვლა; პირმასკიანები სწორეთ მაშინ
ვიყავით.

მეორე კანაულოეტი. რა ბმანება, მეცია, მეცი.
ფერ იმისი მული იქნება ოჯ ზ სუთისა არა ზ
ოჯ ზ ათისაჯა.

კანაულოეტი. მაგას როგორ იცეჯ? შარშან წინ
არ იყო, რომ ისევ მკირე წლოვანი იყო იმისი
მული!

რომეო. (ბლეგრინთ, ესე იგი მოლოცავდ მოსილი
მივა ვრას მსხურთან და ჯულოეცასს ჭკობსავს.)
აა ის ქალი ვინ არის, ევლით რომ იმ მსხურს
ეკლს უმუქნებას?

მსხური. რა მოგასსენო, ბეჯონო, არ ვიცი;

რომეო. ჭო! იმისი ბრწყინებულება მსხვირავს
ამდენის სანთლების სინათლესა. იმისი მუქნება
ისე მნათობს ღამის მუბოზედა, როგორც ბრწყინ-
ვალე საყურე ვთიონელის (მაგის.) ქალის ყურ-
ხედა; მეცად იმუათია ადამიანისათვის ასეთი მუქნე-

ერბა, მეცად აღმატებულია ქვეყნისათვის. ამგვან
შეკრებილებაში ისე ირჩევს, როგორც თვითონ მე-
რედი, უშუალოდ ვარგული. ამ უახლოესად რომ
გათავებენ, ვათვლიერებ, საით წავა და შეიძლება
დეს ხეში დარკუ — კელი იმის კელის შესვლითა. ნეტა
გვარჯობიდან ვისმე აქამდისინ თუ ირა? ხეში
თუალები მარწყმუნებენ, არაო! ეს სწორეთ პირვე-
ლია ხეშგან შემდაროვის შემსწიერების დახსნა!

თეიბალო. (შესწავლა რომეოს.) ეს უთუოდ
მონსევი უნდა იყოს. სმარედ ვაცუოდ (აგის
მსხურეს.) წადი და ხეში სმალი მომიცხე აქა.
როგორ თუ ეს სმალი აქ შემოსვლასა შევდვს;
აქა და მსკა მდარაო, დღეობა უნდა შევევიინოს;
გურაი შემიტყვევს, თუ იმისი სულის გაგდებინება
მე უღვად მიძინდეს.

კანაყლოეტი. რაო, ხეში მისი წულო? რაო
სა აგრე?

თეიბალო. ბიდა ხეში, შევდვ? მონსევია,
ხეშნი ძვერი და იმივლამ არის აქ მონსული, რომ
შეორავსება მოვეყენოს რამე და დღეობა შევე-
პაოოს.

კანაყლოეტი. ემწივლი რომეო სო მან არის?

თეიბალო. სწორეთ ის არის, ის გაქსილი ისა!

კანაყლოეტი. მამ გული დაიშძვდე ხეში მის-
წულო და სმა არ ვახსენებ. როგორც მსხურების
ზდილობას შევეყრება, ისე იქვეა და სწორეთ უნდა
ვსთქვა, — მთელი ვერაზა და მაგისი ქება, რომ

ყოველის კეთილის თვისებით აღსავსე არისო ზე
სამაგალითო ყოფა ქავეისათ. რაც რამ სურს
ამ ქალაქში იმოგება, სულ რამ ზემი იყოს,
მინუს არ მინდა, რამ ზემს სხლში მავს მყე-
ნოს რამე; მამ დამზდდი შენცა ზე ამ სცუძარს
თავი დახეებ. ზემი ნება ეს არის. თუ ამ ნებას
მავებსა ქსეცემ, სომ სხეზედაც მთარულუბას
გამონსაცავ, მავ მრისსანებისა ზე აღმფოთების
მავიერათა, დღესასწაულის რამ სულ არ შეძენის.

თვიბალოდ. სხვა რა უნდა შეძენსოდეს, რი-
დესაც სცუძარებში ამისთანას ფლოდსა ქსედავს კაცი.
შე ამის დამონება არ შემიძლია.

ვაპულოცდი. კარგათ დასთმობ, ზემო ჭამუკო,
კარგათ დასთმობ მეტქო, ვეუბნები. რიგონ თუ
არ შეგიძლია, ერთი შემაცყობინე, ნაცრონი ვინ
არის აქა, შენა თუ მე? რიგონარა? დამონება არ
შემიძლიათ? ნეცა რა ვქენა! — მამ ზემს ნალში
აღრეულუბა ვინდა მთახდინო? ზემს გამშიარულუ-
ბულის წესსულუნებაში მფოთი ვინდა ჩამთავდო?
მეო ვინა? აქ ზემს სხლში, — შენა? შენ იმუქრები?!...

თვიბალოდ. შეშმარიცად სირცხვილითა, ბიძა ზემო!

ვაპულოცდი. გამეცალო, გამეცალო, მეცად
ავი მზე ვჭირებთა. — შეშმარიცად სირცხვილითა?
წადი ზე სწუხრად შენა ვქონდეს ვე სირცხვილით.
შე ზემი ვიცი ზე შენს რიგვას არა ვსაჭიროებ.
ზემს წინა აღმდეგობას თუ აჩირებ დროც კარგი
ამოვირჩევთა. (მუხრუნდება მთლის მდგომ სცუძარეს.)

უკუბრუნდით ერთი! (ისევ თვალებს) ვამყვალე! თუ არ
 შევითი, შენ სხუა არა შევიძლია რა. — ხუმათ
 იყავი შენთვის, თორემ... ძამახეში არ წაწყდებო...
 (შასტრებს) სანთლები, სანთლები კადევა. (თვალებს)
 მე შენ ვაგახეშებ, დამაკალე... (მოუძღვრებს.)
 მსიარულად, მსიარულად, თქვენსი ჭირიძე!

თვინალოდ. ეს არის, ბირბდის არის მოქცეული
 ხეში მოთმინებაცა ზ ხეში გულის წყრომაცა.
 მეტი ღონე აქ აღარ არის, უნდა ვაფიდე; რამე-
 რის კი ვადავსდევინებ ამ ვაბეაბრუებას. — თუ ეს
 დრო იმისთვის უკბილია, მაღე ხევაძეარებ. (აგა.)

რომელი. (დუხლოვდება ფულივებს და კვლ მოჰკიდებს.)
 თუ ეს ხეში უღირსი გული შესწებით შეურაცხ-
 ჭყოფს ამ წმიდის უძარსა, ან როგორი ღმირ-
 ბიერი სსველი უნდა ვამიხინათ: უნდა მიბოძეთ,
 რომ ხეშია ბეგებმა, ამ თრმა ურთვალების მოლო-
 ცავმა, მოწიწებით შეინახონ ხეში დანამაული
 ზ უკბილის ამბორით აართვან შექსნების უძარსა
 ხემეან უნებლიეთ მიუყნებული შეურაცხება.

ჟაყულივება. კეთილია ბელოვრინო! თქვენს
 გვოს დანამაული არა აქებთარ: სხუა არა უჭნიათ,
 თუ არ ვახონიერის წესის აღსარებობა. წმინდა-
 თაყვა აქით გელოვნი, რომელსაც მონახულნი შეე-
 სებიან ზ ამბორის ყოფა მოლოცვისაგან მსოლოდ
 შეაკვშირებს მაშინ ყოფსა. —

რომელი. ბეგებოვც ხომ აქვსთ წმინდათა,
 როგორც ბელოვრინებსა?

ჟეულიეცა. ღიად, ზელეგრიხო, მაგრამ ზელეგრიხებს აქეთ მსოლოდ ლოცუსათჳს.

რომეო. აღმაჯებულო წმიდაო! ბაგეთაჯ აღსრულონ წესი, რომელსაჯ კელეტი აღსრულებენ. აკურთსე იხინოჯა ზე ხება უბოძე; თუ არა, სარწმუნოება უსასობად გადაძეკულება ზე ცოდუბა დამედება.

ჟეულიეცა. წმიდანი ძღუძარებით მინიჭებენ ძლოჯავთა, რასაჯ იხინი გვედრებთან.

რომეო. მაძ ძღუძარედ იყავით, მანამდისნ მოსანიჭებულს მივიღებდე ზე ხემის ბაგეების შეცოდებას შენი ბაგეები აქსსნიდნენ (აოდებს.)

ჟეულიეცა. ცოდუბა შე რათა ვადმოძედვა რომ ხემა პირმა ვამოგართვა?

რომეო. შე ვამომართვი? თჳ! როგორი ცბილი ძეჯდომა მომივიდა! ისევ შე დამიბრუნეთ თქუხსს მადლსა.

ჟეულიეცა. გვეჯობათ, შეცოდებას თრგუნათ ხეგრიძობთ: ზოგი მმართებსო ზე ზოგი მაქუხთ.

მიძა. (მოჯა ჟულიეცასთან.) ქალო! დედა გიძახის. (ჟულიეცა წაჯ.)

რომეო. (მიძის ჭეიხსჯ.) დედა ამათი ვინ არის?

მიძა. ამ სახლის ქალბატონია, მოძღუქარო! ხინეძული ქალი, ვიხინი ზე სათნოიანი. შე ვაჯ სარდე იძახი ქალი, აჯ ესლა რომ ელანარაკებოდით; ხეხსნი ვი დარხეს ზე ვინჯ ამ ქალს შეირთავს ხეჯავი იძახს.

რომეო. როგორ! კანულების ქალია? თჳ!

მშველთა გარიგებამ! ჩემი სოცოცხლე ვალო
არის ასეთა ჭ მოვალეთა შევს მკერი. —

ბენვოლიო. მოსულა უკეთესი აღარ შეიძლება
ღ სწორეთ ასეთა დრო, რომ თამაშობას თავი დაე-
ხებოთ.

რომეო. ჩემგან აღარც წაგება შეიძლება უმჯავსო.

კანაკოგტი. ხუ მიბმანდებით უფრო ბავთონებო;
მკირე ვახშამი ინებეთ. — მაინც არ იძლიათ? რა
გაქმნება. ამ ბავთონისგანისათვის გულისათვის მად-
ლობას მოგასხსნებთ; ღმერთსა ვხსნოთ თქვენს
მშვიდობას; ღამე მშვიდობისა ბავთონებო! აქეთ მოა-
ხათ აქეთ (თავის ბიძაშვილს გაუღივს.) მაშ ხუჭუნს წა-
ვიდეთ. კარკალაძე ვასული ჭ დიდისანა ძლიოს დროა.
(უხუთისა გვლენ; უხუთისა და იმის ბიძის გარდა.)

ჩულოგტი. აქმო, ჩემო ბიძა! ახ ის უმაწ-
ვლით კაცი ვინ არის?

ბიძა. ახს? უბიძგროს შვილია ჭ შემკურე.

ჩულოგტი. ესთა რომ ვადის, ის ვინ არის?

ბიძა. ეს მე მეოხისა ბევრუჩიოთა.

ჩულოგტი. თან რომ მისდევს ის ვილა არის,
რომ არა უბიძგრობდა.

ბიძა. ესეი არ ვიცი ვინ არის.

ჩულოგტი. წადი ჭ შეიჯე: — თუ უკლითანა
ჩემი საქორწინაო სარეცეო საფლავილა იქნება.

ბიძა. იმისი სსელი რომეო ვოფილა, — მონ-
ცევი, დედის გრთა, — თქვენის დაუბინებელის
მკერისა.

ჰყოლივტა. ხეძი დიდი სიუჰარული იძუა
ხეძის დივის მუხისაგან! ოჰ! მეუღ ადრე მომი-
ვიდა იმისი სასუა ვაცხობამდინ, ან ვაცხობა მომი-
ვიდა მეუღ ვვიან. საზარელი სიუჰარული
ცრდილუდა მოძივლინე ზ რაღა დუქინეველის
მუხისა!

ძიძა. როგორაჰ? რას აზობ?

ჰყოლივტა. არაფრსა ძიძავ! ლაქების ვიყო-
ნებ, ერთმა ხეძთან მოვანსავემ რომ მსწავლა
(სმ. სმის, ვულოვას ეძიან.)

ძიძა. მოვდივარო, მოვდივარო. წავიდე ქა-
ლო. ვეუთანი წავიდნენ. (წაუღნ.)

მოქმედება მეორე

ს ი ლ ვ ა I.

ვახლავა იდეალი გაუღვდის ხალხს გვერდზედ.

მოე რომეო.

რომეო. ხეძი გული რომ აქ იმყოფება, შე
სადლა მივალ? არა, რომეო! გამობრუნდი ისევ
ზე შენი საცხოვრებელი აქვეგე მონახე (შევა მადლ-
ზედ და ვადავა ხალხი.)

მოვლევს ბენვოლიო ზე მერკუციო.

ბენვოლიო. რომეო, ხეძო ბიძაძულა!

მერკუციო. დამიფერე, იმან ხეხნსხედ უკმა
არხია: მის წავიდა დასაძინებლად.

ბენვოლიო. არა, აქეთ გამოიქცა ზე უთუოდ
ამ კედელსედ ვადავიდა: ამა შენ მისძახე ერთი,
მერკუციო!

მერკუციო. მივძახებ არა, ზე დამიფერე, გამო-
ვისძობ კიდევცა, თუ აქ არის: რომეო! ყინობა
სისულელევე! ვნება! სიყუარულო! რაც უნდა გერ-
ქუას, ახლავე აქ ვაგვიჩხნდი, თუ ვინდ ოხვრის
სახითა; ერთად ერთი ქების ლექსი გვიითხარი, ან
ერთი ვაძმეთქო; ან არა ზე ორი ლექსი შეგვი-
შაგე, მაგალითად: მ ა ლ ა მ ო ზე ს ა ლ ა მ ო,
რომ გამოდიოდეს: უ რ ფ ო ბ ი ს მ ა ლ ა მ ო.

ა რ ი ს ს ა ჯ ა მ ო . ისეთი ლექსი რამ გვითხარო,
 რომ ხეშს ხათლია ვენერას (*) მოეწონოს, ან
 იმისს დედის ერთას შუალს მიეწერებოდეს, უფროს
 გუნიღონსა, (*) (*) იმ გუნიღონსა, ბრძა რამ
 არის, მაგრამ ცრფილეების ისარს შიგ გველძი
 ჰკრავს ხოლმე... მენ არ მომიკუდე, — იმას ხეში
 აღარა ესმოდესრა; სულ აღარ ანძრევა; ფესსაჯ
 აღარ ანძრეგს. მომიკუდარა საწყალი! ახლა სული
 გამოვიძმით იმისი: როძეო! გამოძმისხარ: რო-
 ჴალიანს ბრწყინვალე თვალების ძალითა, მისის
 ძალითის შუბლის ძალითა, ვარდის ფერის სუხე-
 ბის ძალითა, ბაწა ფესების ძალითა, ძირითაღა-
 რეს მუსლის ძალითა ჳ სხვა საკუთარებათ ძალითა,
 იმ მუსლს რომ მიესაზღურებთან; წარმოსდექ
 გამოხნდი, ჳ გვეხუჭნე როგორუც ხარ, ან რო-
 გორუც ყოფილხარ ბუნებითის მენის სსითა.

ზენკოლიო. თუ ესმის, გაფაგრდება, მერაქმუნე.
 მერკუცაო. ეს იმას ვერ გაფაგრებს, სუგე-
 შინიან; მაგრამ მე რომ ვისძობ, ის თუ იმ
 დროს ასალ საცრფოსთან არის ჳ იმ საცრფომ
 ეს უწყინა ჳ ამ მიწყნით გამოადო, ესეი
 აღარაფერი ხუძობა იქნება. ძირითაღა ძულოცნით
 ვაძირებ იმისს გამოუქანას, მაგრამ ბავჯიანებით

(*) ვენერა, ქეჭლებურის მითალოლითა მოცრფილეობა
 მფარველი ღმერთა.
 (*) (*) გუნიღონი, მე ვენერასი. ღმერთთა ცრფილეებისა.

მაინც ვამტყვევებ, რომ იმისს საყურალოს საყელს
გსძაოობ.

ბენვილიო. წავიდეთ, ის ეხლა ამ სეგებს
ქეჭმ სადმე სამალოლა ზე ღამესა მსინოეს ამხ-
საგობასა: სიყვარული სომ ბრმა არის ზე ვეელა-
ჯერს სიბნელე ურწყენია.

მენკუტაიო. სიყვარული თუ ბრმა არის, სწო-
რეთ ნიძანში როგორ ამოიღებს სოლომე? მე მელ-
ნია, რომეო ეხლა ვამოხედ ივოს მესული ზე ისე
ვეცნობს, ვამოს ვაწოდებ ხემს საყურაულსაო. (*)
ღამე ნებნისა ხემო რომეო, ასლაკი მინ ვიახლე-
ბი. ცივა ზე გარეთ ღამისთევა ხუჭნთუს ცოცა
მნეო ვასლვას. წავიდეთ.

ბენვილიო. წავიდეთ, ცუქილილა ისეთის
კაცის ძენბა, რომელსაც არ უნდა რომ იბოვონ.
(წაგონ.)

ს ი ლ ვ ა II.

ვაბულაჯის ბალი.

მოვს რომეო.

რომეო. წელთულებასა ის დასუცინის, ვისაც
თითონ არ ვამოუცდაა.

(*) იმავე მითალოლიდამა მსხანს, რომ სმნი მუჭნაგონი
დმერთანი, სამ გრაციად წოდებულნი, სოლამაზენედ მეცლილ-
ბულან. ამ დროს დაუნასეთ ტაბუკი ერთი, პარისი, და უციოსვით
წეჭნ სმში რომელიც უფრო მოგეწონოს, ეს ვამლი იმის
შიაწოდეთ. პარისის, რომელიც უფრო მოსწონებია, ვამლი
იმასთუს მაუცია. აქაც ეს ანაგია მოგონებულა.

ქეთიციანი. ბავშვებს გამოხსნის.
რომელი. ხუ! როგორი სინათლე მოდის იმ
 ფანჯრიდან. ეს ის აღმოსავლეთია, სადაც ჯუღო-
 ევა ჰბრწყინავს, ხეძის სივრცის მნათობი. ამოდი
 მშუშნეორო, ამოდი, რომ მთვარემ დაეინახოს ჭ
 მოკუდეს ჯავროთა: ასლავ ავთ არის ჭ ჯერ-
 მკრთალათა, რომ იჯის, რამდენით გადაეძაქება
 შენი მშუშნეობა იმის ელვარებასა. — მთვარეს
 ხულოას შეეძებო, ჯუღოევა! რადგან შუროს მე-
 ძიებელთა შენი. — ეს სწორეთ ის არის, ხეძის
 ეულის ბავშვი, ხეძი ყოვლად სასწრაფო დედოფ-
 ლი! — ნევა იჯოდეს მანსკა. აჯა, აჯა! ლამაზ-
 კობს მეონია! — არა. სსულოერთა — თუალები უთა-
 ნარავეებს ჭ მუჯ მასუსს ვავსკემ. მაგრამ ხეძმა
 ფიქრმა კი არ წამოცუყოას. მესომ არ მეუბნარა-
 ება, რომ მასუსი ვავსკე. — თრი უბრწყინვალესი
 ვარსკვლავი, ცოდამ ჩამოსვლას იძულებულ ქმნი-
 ლნი, ამისს თუალებში ჩამომსდარას. მანამდის
 თავისსავე ადგილს დაბრუნებოდნენ, ეს ვარსკვლავ-
 ვები რომ აქ დაბინავებოდნენ, ჭ იმას ადგილს
 ამისი თუალები ავიდოდნენ, მაშინ ამისი ლაქებსის
 ელვარება ვარსკვლავებს ისე გაუქმებდა, როგორც
 ღლის ნათელი აუქმებს სნათლის სინათლესა. ცაში
 მყოფი თუალები კი ისეთს ნათელით გამობრწყ-
 ინებებოდნენ, რომ ფრინულები იჯუოდნენ ვა-
 თენდაო ჭ ვალობას მოჭეუჭმოდნენ. — ავერ, იმისა
 ლაქ ეულის ეულზედ დაეყრდნო მეონია. ზა!

რაცოდ თათმანი არავარ, ეგლს რომ აჯჯა; ლოყის
სომ შეესებოდა მაძინა!

ჟულიეტა. ვაა!

რომეო. სმას იღებს! ოჰ! ილამარაკე, ანეგლო-
სო მანათობელიო! მალოიად ამ სიბნელეში ისე
დამნათი, როგორც ნუკიერი, ფრთა გაშლილი
მოცუქელი დაწნათის მოკეტავთა, ჰმ მუცისე ვიოცებ,
როგორც მოკეტავნი იმისს მოხუხსხუას იოცებენ
ჰ თაგ-გადსრილნი მქსუქერიან ღრუბლის უმა-
ლებად მაგალსა ჰ ვთურის უკიანეში ნარნარად
მკურავსა.

ჟულიეტა. ოჰ, რომეო, რომეო! რათასარ
რომეო? უარქვავ მაძაძენი, უარქვავ შენი საცელი;
ან არა ჰ, თუ ეს არ გენებება, შემოდეოცე რომ
ვეწმარება ჰ შე უარქვოვ, ვაგიფიცოცე ხემს
კაძელოცოცეან მთამომავლობასა! —

რომეო. კიდევ უნდა დაუგლო ყური, თუ
გებსეცე სმა?

ჟულიეტა. მარცო შენი საცელია ხეძი მცე-
რი. შენ მონსევი სომ არა სარ, შენ შენა სარ.
ან რა უნდა იყოს ერთი მონსევი? მონსევი
სომ არც ეგლია, არც ფესი, არც მკოაგი, არც
სსე, არცა რა სსეა, რომ გავსს უიძისობა არ
შეეძლოს. მაძ განა არ იქნება, რომ გავსა სსეა
საცელი დარიქებს? — რა უნდა იყოს საცელი?
რასუკ ვარდი მქვა, სსეა რომ გრიქებს რაძე, რა
დაეკოცებოდა იძისს ევითო სუხსხელობასა? რომეოც

აგრე; როდეთა რომ არ ერქვას, იმისს ვოველის
სიკეთით სისრულეს რა დაკლდებოდა. — თქმ: როდეთა:
უარჯევ შენი საკეთი, ჭ ამ საკეთის სამაგიეროდ,
შენი ხაწილი რომ არა არისრა, — მე ამიუქნებ
სულ, შალათა!

როდეთა. ამიუქნისნარ! შენი საყუარელი მიწო-
დე ჭ ეს იყო სხეში ასალი ნათლობის საკეთი.
ასას იქით მე როდეთა აღარ შინდა.

ქუთიუტა. ვინსარ გვა, ამ ლამის სიბნელე-
ში რომ შობარულსარ ჭ ხემს საიდუმლოებას
უნებურად მაგვინებ?

როდეთა. მე ველარ ვბედავ, რომ სხეში საკე-
ლი შოვასხენო, ვინცა ვარ. სხეში საკეთი შენი-
შლენა ასლი, რადგან შენი მკერიას; ქალაღდზედ
რომ ყოფილიყო დაწერილი, აქვე დაგჭესრქედი.

ქუთიუტა. ხემს ყურს ვერ ასიოდ ლექსივც
არა ქსძენია ამ სმისა, მაგრამ გქსუნამ ვი: როდეთა
სარ ვინა, შონჯევი?

როდეთა. არც ერთი ჭ არც შეორე, ანგეთო-
შო, რადგან შენა ვძუოს ერთივცა ჭ შეორეცა.

ქუთიუტა. როდეთა ჭ რათა სარ ამ დროს
აქა? შალის გილაგანი შალათა ჭ შნელი ვადმო-
სხვლელი. ხემსა ნათესაგმა რომ აქ ვოფნა შე-
ვიტყოს ვინმე, შენი სიკეთილი ნომ აუცილე-
ბელია!

როდეთა. სიყუარულმა ისეთი ფრთები შომა-
ნიჭა, რომ კედელი ვერას დაუშლისრა, ჭ სიყუა-

რეულს რაც შეუძლია, იმას კიდევცა ჰყავს. მამ შენი სათესავები მე ვეღარ დამადრკოლებდნენ.

ჟიულოვცა. თუ დავინახეს, მოგაკულებ!

რომელი. იმას სძალსვედ შენი თუალები უფროსაშიძია ხეძაძსა. აღონდ მენ მოძსედე ცბილათა ზე იმათ რას შევეძალები. —

ჟიულოვცა. მთელი ქეჩყანა რომ ხეძი იყოს, მაინც არ ვინდაძებ, რომ იმათ აქა ენასონ.

რომელი. მე ლამის სინხლეუ მასნია, ზე ეს დამუარავს იმათებანა; მაგრამ თუ შენი სიყუარული არ შექნება, — ათას წილათა სუობია, რომ მნასონ აქა ზე ბოლო მოძილან. უშენოდ ხეძი სიჯოცს-ლე სსუა არა იქნებარა, თუ არ ერთი ვაგარძეღუ-ბული სიკუდილი. —

ჟიულოვცა. ვინ მოგიყუნა აქა? ვინ მოვა-გნებანა ეს ადვილი?

რომელი. სიყუარულია; სიყუარულია მიჩნია აქ მოხვლა: იმან თავისი გონიერება მათხოვა ზე მე ხეძი თუალები ვათხოვე. შენავე არაგარ, — მაგრამ შენსა ზე ხემს შუა უკიდური ზღუა რომ ყოფილიყო გამოსავლელი, მაინც მოგძებნიდი ზე ვინაფიდი.

ჟიულოვცა. ეს ლამის მსკა რომ არა მფა-რებოდა პირსედა, ავჯოდ დანახავდი ხემს ვა-წითლებს იმ სიჯეჭმისაგან, რომელიც მე ხეძაძს წამოეჭსთიქვ, აქ რომ არაგან შეგუღუ-ბოდა ზე შენ კი ყური მოჭკარი! ნეტავი უნაქმას

შევიძლებდე, მაგრამ რაღა ღრის. ასეთა კრძალვას
 უნდა გამოვეთხოვო. — მიხარ, ვიყვარვარ? ვიცო
 მესხვი! «ჰოოო» ზე მეს დაგიყვარებ. ნუ შეშინებ
 ფიცები, თორემ ერთსეულ ვახტანგს როდისმე ფი-
 ცსა ზე იუწიღერი იუცინს სოღმეო, ანბობენ,
 ცრფიალთაგან ფიცის ვახტანგსედათ. საჯრფო
 რამეო! თუ მართლა ვიყვარვარ, სწორეთ მით-
 ხარი, მატობსნებით; — ზე თუ ვგონია, ეს ქალი
 ადვილად დაგიყვარეო, — სისის მუჭმუხვით მივი-
 მოსები, თითქმის უსდელად მოგამსხვი ზე მემ-
 ცვი; არა მეთქი, მხოლოდ ამისთხვკი, რომ
 უფრო შემოვისმეწიო; მაგრამ მე ამას ვერა
 ვიქ: ვიცო, ვგრძნობ, მუქსნიერო მიხარეო,
 რომ მეტად მიუყარხარ, ზე შენ ეს ხედი აღსარება
 სიმსუბუქეთ ვეხუხნება; მენდე მე, კეთილ მობი-
 ლო, ზე მერქმუნე, ხეშმი იმათსეუდ უმეცესს
 გულის სიწრფელესს ჰაოვებ, რომელნიც უფრო
 გაფთხილებით იმეცეიან. ეანა არა, მეცვი მოგა-
 სერსებდი გაფრთხილებასა, ხემ უნებლიეთ რამ
 არ შეუცეთ ხეში გულის მახუსი. მამ უნდა
 მომიყვო ამეუარი გამოცხადება ხემის გრძნო-
 ბისა ზე ხეში გაუფთხილებლობა ცრფიალების სია-
 დვილესკი არ მიაწერო; მიაწერო მხოლოდ ღამის
 სიწყუდიადესს, რომ მიმესთლას ზე მეტად მალე
 გამამხილა შენთან.

რომეო. ოჰ! ქალი სსიერო! ამ მოკამკამეს
 მოუარეს ვფიცავ...

მკვლელი. ხუ, ხუ; მთარეს ხუ ჭეუცავ
დაუდგრაძელსა, თათქში ერთსელ რომ დისკოს
ოცულის სოლმე; თარემ ასე ძეგონება, რომ მენი
სიყუარულთს ისე ცულოლედათა, როგორც ეს
მთარეს!

ბრძველი. როგორ გნებაეს, რომ ვიფიქრო?

მკვლელი. სულ ხუ იფიქრავ; მაინცა და მაინც
თუ ვსურს, მენი თაფი იფიქრე, ჩემი სათაყუანებელი,
უფრო დავიფიქრებ.

ბრძველი. თუ წარუგლის გულითა ცრფთალება...

მკვლელი. კარვია, ხუ იფიქრავ. დიდათ ბედ-
ნივრა ვარ ძენის აქ ეთენითა; მაგრამ ჩემს ამა-
ღამინდელს ნეტარებას კიდევ საკმაოდ ვერა ვგრძ-
ნობ; მეცათ მახწრაფებულთა, მეცათ მოულოდნე-
ლი, მეცათ უფრო ეს ჩემი ნეტარება. სწორეთ
ელვას გამწვავსება, რომ გაჭირება სოლმე მანამ-
დისინ მნახველი იცოდეს, ივლავთ. — ასლა მძუ-
ღობით, ცბილო ძეგობრო! ეს ჩუქნის სიყუარ-
ულის კაკარი, ზაფსულის სიცფოებით მეფი-
ფუნებულო, ბრწინებელი ვმეფილად გარდაძლიება
ძეარედ ნახამდისინა. მძღობით, მძღობით! ღმე-
რამან ინებოს, რომ ეს ლუთიური სიმძღვე და მუ-
დროება, ჩემს გულში სუფებს ასლა, მენს რომელიც
გულსაც გარდმოვინოს.

ბრძველი. ასე იტუნეულოთ რათა მკვლელი?

მკვლელი. როგორი დავარება ვსურს კიდევ?

ბრძველი. გულსედ გულის გაცვლა.

ჟჳულოცტა. ვერ არცკი ვეთხოვნა, რომ ხეში
გული შენ მოგვეცი; სეჯადი ისევ მოსაწყდად
შემიხეხნოდა.

როძეო. რათა, უარის სათქმელად სომ არა,
ხეში ხეჯარებია!

ჟჳულოცტა. არა, იმისთვის, რომ თავისუფალი
გქოვიღებოდა შენთან ჭ სელასთად მოცემა
შემიღებოდა. მაგრამ მე რაღას ვახბობ: რაცა
შექვს იმასვე ვხატობ. ხეში სიუხუტ შენთან ისეა,
როგორც ზღუტა, ჭ ხეში სიუხარული არის სილ-
რძე ამ ზღუსა. რამდენსაც მოგანიტებ, იმდენი
უფრო მოსანიტებელი მიხება, ამოვომ რომ
თრთვე უსომონი არიან, ზღუტაც ჭ იმისი სილ-
რძეა. (იმის ხმა გამოისმის, ჟჳულოცტას ეძებს.) ხმა
შესმის ცბილო ხეში მეგობარო; მშულობით. —
მოვდივარ, მიმა, მოვდივარ. საჯრუო მონტეცო,
ჭრთეულ შექმენ... ერთს წამს მოძოცადე, ისევ
გამოვალ (ხან უეც.)

როძეო. თჳ, ბედნიერო ლამეო, ლამეო ლუთი-
ურო! ლამე რომ არის, შეშინაა, სიხმარიკი არ
იფოს ესა. როგორ ვაგებდო, რომ ასეთი ბედნი-
ერება დავიფერო!

ჟჳულოცტა. (გამოვა ასევ ზღუტონსვე.) სამიოდ
სიუხუტა კიდევ, საჯრუო რომეო, ჭ შერეკი
მშულობით სრულის გულოით. თუ შენი სიუხარუ-
ლი ზავიოსხეპითია, თუ შენის სურვილის საგანი
ქორწინებაა, მაჯნობე ხეულ იმ ადამიანის პირით,

რომელსაც მე გამოვიგზავნი: სად, სადღეს ზე რომელს საათზეც ვნებავს, რომ უფარი დაგიწვიროთ; ზე მე ვფსქვამ დაგიგებ მაძინ ზემს სუქსა, ზე თან გამოვიგზავნი, ზემს ბაჯონს, ზემს ელმწიფს, სადაც ისებებ, ქვსენის კედელდინ.

მიძა. (შინდამ.) ქლო! ვულო!

დაუღივტა. მოვდივარ, ქა, მოვდივარ! — ზე თუ შენი ვახშობაჲ წმიდა არ არის, მაძინ ვეგვიდობი....

მიძა. (შინდამ.) ვულოვტა!....

დაუღივტა. მოვდივარ მეთქი. — (რომელს.) ელო ილო ზემსედა ზე ზემს მწუხარებას მიძინება. —

რომეო. სულიც წამწეძლია....

დაუღივტა. ძმულობით ათასფერ. (შინ ბევა.)

რომეო. (შარვო) ათასფერ უბედურებაა შენი მოცოლება ზემოუსა.... სიყურადღოთი ისე მიფრინავს სიყურადღოთისკენ, როგორც შარბოცი მოწაფე სსწაგლეშებელიდაძა; ვულოვსილი ზე დაღონებული ვანძორდება სიყურადღოსა, როგორც მოწაფე, სსწაგლეშებელში მიძაგალი. (ქაღალს დააჩარებს.)

დაუღივტა. (გამოვა ბოლონზედა.) სს... სს...

რომეო? თქმა რაღოდ მექორეს სმა არა მაქვს; რომ ეს სავრდო მიძინო მოვისძო. ვამხუციბელს მიძინებაში რომ არ ვიქნებოდე, ქარსაც, მაეძსაც ზე მაეძს ჭარსაც, სულ ზემის რომეოს სავრდოს ვამხუციბებდი.

რომეო. (უქსეგა და ვარს დაუღივტა.) ეს ზემი

ჟულოიეტა. ჯერ არცეი ვეახოენა, რომ ხეში
გული მენ მოვეცე; ლეჯეი ისე მოსაწყმად
შემოხენოდა.

რომეო. რათა, უარის სათქმელად ხომ არა,
ხეში ხეჯარებო!

ჟულოიეტა. არა, იმისთვის, რომ თავისუფალი
გყოფილიყავი მენთან ჭ სელასლად მოვეცე
შემოღებო. მაგრამ მე რაღას ვახბობ: რაც
მაქვს იმასვე ვნაჯობ. ხეში სიუქეს მენთან ისე,
როგორც ზღუა, ჭ ხეში სიუქარული არის სილ-
რე ამ ზღუსა. რამდენსაც მოვანიჭებ, იმდენი
უფრო მოსანიჭებელი მიხება, ამიჯომ რომ
თრივე უსომონი არიან, ზღუაცა ჭ იმისი სილ-
რეა. (მაის სმა გამოისმის, ჟულოეტას ემსის.) სმა
მესმის უბილო ხეში მეგობარო; მუჯობით. —
მოვდივარ, მიმა, მოვდივარ. საჯრეთო მონტევი,
ერთეულ მექმენ... ერთს წამს მომიჯადე, ისე
გამოვალ (ზან პევა.)

რომეო. თუ, ბედნიერო ლამეო, ლამეო ლუთი-
ურო! ლამე რომ არის, მეძინაა, სიზმარიკი არ
იყოს ესა. როგორ ვეგებდო, რომ ასეთი ბედნი-
ერება ღეიჯერო!

ჟულოიეტა. (გამოვა ასე ჰალკონსეჯ.) სამიოდ
სიწყე კიდეა, საჯრეთო რომეო, ჭ მერეკი
მუჯობით სრულის ეულით. თუ შენი სიუქარუ-
ლი ნაჯიოსხენბითია, თუ შენის სურვილის საგანი
ქორწინებაა, მაჯნობე სულ იმ ადამიანის პირით,

რომელსაც მე გამოვიგზავნი: სდ, რადღეს ზე
რომელს საათზედ ვნებავს, რომ ჟგარი დაიწყო-
როთ; ზე მე ვფიქრებ დავეცე მიძინ ზემს სუფ-
სა, ზე თან გამოვიგვები, ზემს ბაჯონს, ზემს
ველქიფიფს, სდღაც იხებებ, ქუჭენის კიდეძინ.

მიძა. (შინიღამ.) ქლოო! ჟულო!

ჟულოცა. მოვდივარ, ქა, მოვდივარ! — ზე
თუ ძენი ვასძრასუა წმიდა არ არის, მიძინ
ცევედრებო....

მიძა. (შინიღამ.) ჟულოცა!....

ჟულოცა. მოვდივარ ძეთქი. — (რომელს.) ელო
ილო ზემსუდა ზე ზემს მწუსარებას მიძინებო. —

რომეო. სულოც წამწეძლია....

ჟულოცა. მძულობით თახსჯერ. (შინ ბეჯა.)

რომეო. (შარლო) თახსჯერ უბედურებას ძენი
მოცოლოება ზემთუსა.... სიეჭარული იყო მიფრინავს
სიეჭარულისკენ, როგორც შარძაცი მოწაფე სს-
წაელებელიდაძა; ეუთავსილი ზე დაღონებული ვან-
შორდება საეჭარეღოსა, როგორც მოწაფე, სსწაფ-
ლებელში მიძევალი. (წაგლას დაძირებს.)

ჟულოცა. (გამოვა ბაჯონსზედ.) სს... სს...

რომეო? თქ! რაჯომ მექორეს სძა არა მიქუბს;
რომ ეს საჯრფო მიძინო მოვიცმო. გამხუბებელს
მონებაში რომ არ ვიქნებოდე, ქარსუც, მთებსუც
ზე მივლს ჭერსუც, სულო ზემის რომეოს საეღოს
ვამსეუბინებდი.

რომეო. (შემსაგება და ვუბს რუბეაბს.) ეს ზემო

საქლოა, რომ მოძესმა. ეს ჩემი გულის ნაჯრობია,
რომ შეძახის. საყურადღებო სმა ღამის მღუშარე-
ბაში, ეს ვეცხლის წერილი, ისე უკბილათ
მოჭხუდება სულის, როგორც უსასიამოვნესი მუ-
ზიკის სმა სძენასა.

ჟიულოცება. რომელი!

რომელი. (ღუხლოვება.) სულთ ეფელად
უკბილო!

ჟიულოცება. სულ რომელს საათზედ გამო-
ვიგნაზნო მოციქული.

რომელი. უსრა საათზედ.

ჟიულოცება. არ გადავაციოვებ. სულთინდელს
უსრა საათის წელიწადია შექმი, ასე შეგონია.
რათ მოვიხმე აღარ მახსოვს.

რომელი. აქ ვიყო, ნუ ვენახვლებო, მანამ-
დის მოგაგონებოდე.

ჟიულოცება. ასე ბედნიერი ვარ შენის სიო-
ვითა, რომ შენი აქ ყოფნა უფრო დამეჩვენებინებს.

რომელი. მამ ვანებ დავრჩები, რომ ვერ
მოიგონო: ჩემთვის საცხადოებელი ეს არის ჭ
სხუაგან რა მინდა!

ჟიულოცება. გათენდა თითქმის ჭ მინდა წასვიდე,
მაგრამ შორსკი არა: ისე როგორც ხოცი, ვესწედ
რომ ძალი აბია, უკლეს ემაჩვილს რომ უძი-
რავს, ჭ შეაფრენს სოლმი, რომ ისევ მიიხიდას
ღ შორს კი არ გაუშვას.

რომელი. რაგომ შენი ხოცი არა ვარ მართლად?

ჭყლიეტი. ნუჯა აერე ყოფილიყო, მაგრამ არა: სიუჟარუთის უინით დავარხობდი მამინა. ღამენებისა! ამ გამოსაღმების სიმწარე მეჯად ცბილიოც არის. ხემს სურვილს რომ დაუფერებდე, სვალინდელს დაღამებამდინ სულ ამას ვეცყოდი, დამე ნებისა შეთქი. (მან ზევა.)

რომეო. (მარჯო) მილი დაქსენწნდეს შენს თუალებზედა ზე მძვდობა შენს გულში. რაცოდ მილი ზე მძვდობა მე არავარ, რომ ასე ნუჯარად განვიხეწნო! წაუიდე ასლა, მარჯო მოგემბნო, — ხემი სულთიერი მოძღვარი, — რომ ხემი ზედნიერება ვაჯნობო ზე შემწეობას ვევედრო. (წაგ.) —

ს ი ლ ვ ა III.

მარჯოა ღოვრენჯის სენაია.

შემოკ. ღოვრენჯი, კელით მარჯოა კალითი უჭირავს.
ღოვრენჯი. ყოძარლის თუალით შექსენის განთიადი ღამეს წყუღიადსა; შუქის სნიგებს მალა შეისგრის ზე აღმოსავლეთის ღრუბელს შეათე-თარებს! უსახო რამე მხრდილი, თითქო დამთურა-ლი გავიო, აქა იქ მიძოძმარდაცებს ზე ქქრება გვლის წინამე, რომელსა მიჭყავს ნათელი. ვიდრემდისინ მეზნებარეს თუალით მსე ქქსენიერებას გარდმოსედავდეს ზე მწყურვალივით შექსუამდეს ცუქრისა, მდვლოების მარბობსა, — უნდა შევეჯნო შე ეს კალითი ბოლახებითა ზე ყეველიუბითა, თუსება

რომ აქვთ სახარო ზ წუწნი დაუფსებელი....
 აკუნია ჩუწნი ქუწყანა ყოველის ქმნილისა ზ
 სულ-დეშელისა; — ზ საფლაგიც არის მათი დამ-
 ნიქაფი. ეს სასაფლაგო თუთ ის წიაღია ყოველისავე,
 სადაც ყოველივე იბადება ზ იზრდება. სუჭკრული
 ძუძუ დედაშიწისა განუჩეველად ჭისდის ყოველსა
 თაგისს ნაშობსა, ზ უსარგებლობა გი არც ერთს
 იმათგანს არ ეთქმის. თუძუცა აუარებელია სიმრავ-
 ჳე ზ მსევასება იმათი, მაგრამე ყოველსავე
 დასაკუთრებული თულება აქუს რამე ზ დიდად
 განიჩევიან ერთმანერთში. ოჰ! რა ძლიერი არის
 თულება ესე ბალასისა, სისა ზ ქუსა, ცერძოდ-ცერ-
 ძოდი თულება იმათი! ქუწყნის ნაყოფთა შორის
 ისეთი არა იბადებარა, რომ გამოსადეგი არ იყოს,
 ზ არცა რა ისეთი, რომ არა ჭხიწნიდეს ზ არ
 არღუწვდეს სხუას ქმნილებასა, თუ იცის კაცმა
 მიყნება ამ ვგარის თულებასა. სძირად მომსდარა
 რომ სათხოება ზ მადლი, ბორიოცად
 მოხმარებული, ცოდვად გარდაქცეულიყოს მომა-
 კუდინებულად; მაგრამ ესეცაი მომსდარა, რომ
 ცოდუა გარდაქცეულა საქმედ სამადლოდ ზ მაც-
 სოებებულად. (ამოიღებს კლათიამ ერას ყუაფილს.) აჲ,
 ეს მცირე ყუაფილი! ამის ნედლს ლეროში ვეს-
 ლოცა ჭსდვას მეყუბსეულებით მომკუთლელი, —
 ზ წამალიცა მსწრფლად გამკურნავი: სუნს თუ
 იყნოსებ, ვუამს გავიმსნეგებს ზ სიამოვნებით აღ-
 ცავსებს; ზ თუ წუწნს იგეშებ, მოჭკლავს მაშინვე

ყოველს ერძნობასა, ზ სოცოცხლესა: კაცშიც იხე-
როვორც მდელიში, არა მცერიო დაბინაგებულო:
ერთი მოწყალეა ზ მუორე ვულის წყრომა; თუ
ამ ართა დასწყისთაგან ბოროტი ჰმეცობს კეთილ-
სა, მაშინ სიკუდილი დაჰშლის კაცსაცა, როვორც...
შემოვა რომელი.

რომელი. დილა ნებისა, მამო.

ლავრენტი. *Benedicite!* (კურთხეულ იყავნ!)
ვისია ეს ცკბილი სმა დილისა? შულო ჰემო!
კაცი რომ ასე ჯარე გამოყთხოვება თავისს სარე-
ცელსა, ვეყოდა თავი ვერ აქუს კარგათა. ნაღუჭლს
ლია უჭირავს თუარი მოსუჯისა ზ სადაც ნაღუჭ-
ლი არსებობს, იქ ძილი ვეღარ მივა; ზ სადაც
ჭაბუკი განასუჭნებს თავისს დალაოულს სიყულისა
ზ თავისს მოუსუჭნარს თავსა, იქ ძილი ჰსუფიეს
ოქროს სკინჯროფანი. მაშასადამე ნაღუჭლს რასმე,
ან ჭმუნვასა, დაუგეგბინებია შენთს დილის სა-
რეცელი; ან არა ზ ხუჭნი საყურეგლი რომელი ამ-
ლამ სულ არ შეჭნებია სარეცელსა. სწორეთა გამო-
ვიცან თუ ვერა?

რომელი. ეს მეორე აზრი უფრო სწორე იყო,
მამო; მაგრამ მაგითი ჰემი წუხანდელი ცკბილად
ვანსუჭნება ნაკლები არა ყოფილა.

ლავრენტი. ღმერთო შენ შეიწყალე ცოდული:
მაშ რომა ზოინასთან ყოფილსარ?

რომელი. რომა ზოინასთან, მამო? არა, მე ჯარ
მასლივს ანთა ჯარც ეს საყელი, ზ ჯარც მწუ-

ხარება, რაც იმისგან შე მადგა.

ლავროენტი. ეგ დიდ კეთილი, ხეძო შულო!
მამ სდ შმანდებოდი?

რომეო. ახლაც მოგახსენებ, რომ მეორეთ
კითხუა აღარ დაგჭირდეთ. შე ზ ხეძი მეორი
ერთმანერთს შეგჭვდით ზ ორივე დაგიშვით. ამ
დაჭრილობისგან ხუწნი ვანკურნება თუ არ თქუწნს
მადლსა, სხუას არავის შეუძლია, ზ ვეგმდრებით
მამაო. სომ ჭხედავთ, რომ ხეძი ბოროტება არ
არის: შკრისათ-საც სწორეთ ისე ვთხოვთ, რო-
გორც ხეძის თავისათ-ს. —

ლავროენტი. გამოცხადებით ილანარაკე, ხეძო
შულო! თორემ გამოცხადით აღსარების თქმასა
შენდამაც დახეული შეუდგება.

რომეო. მამ კარგი; თუ გამოცხადებით ლან-
არაკს ინებებთ, ახე იყოდე მამაო, რომ ხეძს ვუღს
ყოველი თავისი სასოება დაუძს ახლა მდიდარის
კანუღევის შმუწნიერს ქალზედ, — ზ იმას თავი-
ნი სასოება დაუძს ხეძზედ. ხუწნი ყოველივე
გარიღებულთა: ამანვე შევი აღარა ვგაკლიარა,
რომ თქუწნ შეგვაუღლოთ საღმრთოს კურთხევი-
თა ზ ჟუგარის წყრითა. თუ ამის შეგყობას ინე-
ბებთ: როდის, სდ ზ როგორ ვნახეთ ერთმანერთი,
როგორ მთავილანარაკეთ ზ როგორ ვადაჭსწყვი-
ტეთ; ამას ვნაყედ ვიამბობ. ახლავი მხოლოდ
ამას ვთხოვთ, რომ დღესვე დაგწეროთ ვუბარი.

ლავროენტი. ნუჯარად სხენებულო წმადო.

ქრახხესკო! საკურუჭლი ცუთილემა! როგორ?
 როზალინა, შენი საჯრფო როზალინა ასე მალე
 დაივიწყე! ჰქემაწვილ კაცობაო, ემაწვილ კაცობაო!
 მამ გულშიკი არა, თუალეში ყოფილა თქუქსნი
 სიყუარული. ი ე ს უ მ ა რ ი ა! რამდენი ცრუძლის
 ნაკადული დენილა შენს ლაწუწმზედ როზალინა-
 სათვს; რამდენი შწარე ლუარი ამოდ ფრქუქსულა
 სიყუარულისათვს, რომელიც არცა თუ გიგემებია!
 ჰქერი ვერ ისევ დამშიმებულოა შენის ოსურისგან;
 შენი ციროლისა ზე ვოდების სმა ასლაც ყურში
 მიდგია მე მოხუცსა. თითქო ასლაცა ვაწყდავდე
 ცრუძლის ნადენსა რომ ვერ ლოყაზედ არცა
 შევძრობია. თუ მაშინ შენ მართლად შენ იყავი, თუ
 იმდენი მწუსარება მართლად შენი იყო; თუ შენს
 ვინაობაზედ შემცდარი არა ვარ, — შენცა ზე შენი
 მწუსარებაცა, როზალინასათვს იყო მაშინა; ზე ასე
 მსწრაფლად გამოცუტა!... ყოვლად სახიერა!...
 შეთანხმე, — რომ ქალს შევთაიმა ყოველთვს უნდა
 მიეჯივებოდეს, რაკი კაცსაც არა ჰქონია ღონე
 თავის შესამაგრებელი!

რომეო. როზალინას სიყუარულს თქუქსნი ადრე
 სშირად მისაყუჭდურებდით სოლომე მამა?

ლავრენტი. სისულელეს, უმსგავსოებას შენის
 სიყუარულისასა ზე არა თვთ სიყუარულსა.

რომეო. გულიდამ ამოდებურასკი მიჩხვედით.
 იმ სიყუარულასასა. —

ლავრენტი. ერთი სიყუარული დასვლავე ზე

მის მაგიერად მეორე დაჰბადე მეთქი, როდის მიჩნევიან.
 რომეო. ნუ ძტუქსავთ, თქუქსნს მადლსა,
 მამაო! ვინც ახლა მიეუარს, ის წყალობისათვის
 წყალობას მანიტებს, სიყუარულისათვის სიყუარულს;
 ზე უწინდელი აგრე არ იყო.

ლავროენტი. კარგათ იცოდა იმან, რომ ცრფი-
 ალების წიგნის კითხვაში დასელოვნებული არ
 იყუვი, ბევრი აკლდა შქნს განვითარებასა ზე თუ
 იცოდი რამე, ისიც ვაკუშთილივითა ექონდა ვასე-
 ნირებული. მაგრამ, თავქარიანო ქამუკო, აქ
 მოდი; შემწეობას არ დაგიბურებ, — ამისთვის მაინც,
 რომ შესამღებელია საბედნიერო იქმნეს კავშირი
 ესე ზე სიკეთე დიდი შეუდგეს; შესამღებელია
 ნაცივის ცემად შექსეულოს სიმულოლი, ძუჭლ-
 თაინვე რომ ჰყოფს ორს თქუქსნს ეუარსა.

რომეო. ოჰ! წავიდეთ მამაო! დიდად ვეძურები.

ლავროენტი. სიწყნარეა, შულო, საიქედო ზე
 ახქარება — საქმის წამსდენი. ვინც ვარბის ის
 უფრო ადვილად წაიქცევა ზე თუ წაიქცა, უფრო
 მძიმედ დაძვდება. (ავლენ.)

ს ი ლ ვ ა IV.

ქალაქის ქუჩა. მოდიან. ბენვოლიო ზე მერკუციო.

მერკუციო. სად ეშმაკში უნდა იყოს ეს რომეო?
 იქნება წუსელოს შინ არცკი ყოფილა.

ბენვოლიო. არა ყოფილა. იმისმა მსახურმა შითსრა, სულ აღარ შემოსულაო.

მერკუციო. ეს ვაცრეცილი ჭე მარმარილოს გულიანი როსაღინა ასეთს საქმეს დაჭმართებს მე ვიცი, რომ გაავიყვებს.

ბენვოლიო. ბებერს კანუღევის ძმის წულს თეიბაღღს წიენი შეუგზაგნია ბიძახეძთან თქუტხს შულს რომეოს უბოძეთაო.

მერკუციო. სძალში თუ ითხოვს?

ბენვოლიო. ითხოვს ჭე რომეოც ვასცემს პასუხსა.

მერკუციო. წიენის პასუხს ვინ ვერ დასწერს, ვისაც კი წერა შეუძლია.

ბენვოლიო. დასწერს კი არა, თითონ დამწერს ვასცემს პასუხსა, ჭე ვარწმუნებ, დაუტკოცებს, რომ იმას დაუსჯელად სძალში ვერაგინ ვითხოვს.

მერკუციო. რაღა ვათხოვანა უნდა საწყალს რომეოს, მეუღარია ჭე მეუღარი, იმისს მოკუღას შედგენი კი აღარა მოუხდებარა. ერთი შაგი თუალი თეთრის ქალისა ჭე იმისი ფანი; ან ერთი ვანმეორეობა სატოფიალოს შაირისა. ბოძა მეძულდე კუპიდონის ისარი აკი შივ შუა გულში აქუს მოხუჭდრებული. რაღა სძლისა ჭესსელა ჭემეტარე თეიბაღღს როგორღა უნდა დაუდგეს წინა?

ბენვოლიო. ყველა კარგი, მაგრამ ეს თეიბაღღი როგორი რა ბძანდება?

მერკუციო. თეიბაღღი? ერთი მხირებული რამ

შემაჩი: ისეთის უღილობითა ჭ ისეთის თავანთით მოჰკლავს კაცსა, რომ უკეთესი აღარ შეიძლება იდეს. თუ არ რიგითა ჭ სომით, იმისაგან ბრძოლას სომ არ იქნება; ყოველსავე დათუალიერებს, სიმაღლესაც, სისქესაც, განსაც ჭ სამის დათვლას ვერ მოასწრებ, რომ ვაგისტუძრებს კიდევს. ერთი, ორი, სამი იჯერს ჭ შესამე თქმაზედ სამი ვიწის სიღრმეთ იგონებთ შენს გულში იმისს სმალსა. ისეთი კაცია, რომ შორილამ შენს ღილს ამოიღებს ნიშანში ჭ დაჯენა შეუძლებელია. ერთის სიჯვეით, მამრძოლი არის რაღაც თავსედი ჭ სმლის გასაშულებად ყოველთს გამსადგებული, ვინდ დამწყობი იყოს ხსუბისა, ვინდ მიშეული.

მოგა რომეო.

ბენვოლიო. აგერ რომეო, აგერ რომეო!

მერკუტო. ხსირივით არ ჩამომსმარა. — რას გამოუტყულებინარ აგრე? აბა ერთი ის ლექსები გვითხარ, მეტრარკა რომ წყაროსავით აღენდა სოლმე; შენს ქალს რომ ლაურა შეგადარით, მეტონია მოსარეცხედ გამოხნდეს, თუძეა ნოვეტი შენსედეკი უკეთესი ჰყავდა მოტრფიალედ; დიდობა ინდოურს მეტონებოდა, კლეოპატრე — ბოძის დედაკაცსა, ელენე ხინეთის სათუნსა, ჰერო ვომბიოსსა; თანდეს იქნება თუალები ჰქონიყო კარგი ჭ სხუაკი არაფერი. — უფალო რომეოსსაოამი თქუძნს ფრანტონცულოს გამოთქმასა; ბო ნ ე უ რ მ ი ს ი თ! — სწორე მოგასხნო, წუხეთის კარგათ დავგეთესე.

რომეო. გამარჯულებას თრთავე! როგორ თუ
დაგვთესვ?

მერკუციო. რაღა დავგვთესე; აელიღამ ვაგვი-
სსლავი ჭ ის იყო.

რომეო. მომიტყევე, ხეძო მერკუციო! საჭი-
რო საქმეები შექობდა ჭ საქმეების შექონს სომ
ნება აქუს, რომ წდილობას უოცა ვადაუდეეს.

მერკუციო. ამისთანა შემთხვევაში დასჯუროა,
რომ კაცმა თავი მოიღროკოს საჭიროების წინაშე.

რომეო. ან არა ჭ ბოღიში ვადისადოს.

მერკუციო. მართალია ვაგიჭიროდება; მე შენ
ვითხროა თავის დაკურა არ იცი.

რომეო. თუ არ წდილობას, მე მაინც სსუას
არას ვხეძობ.

მერკუციო. სსუას რაღას დაიხეძებ, ყოველივე
წდილობის ყუბევილი ჭ თავაწინაობის ვარდი შენ
ვასლავან სამსასუროში.

რომეო. ყუბევილები ჭ ვარდიკი არა ჭ ვარდად
ვამოკრული ლენცი კი მასლავს, აა, წალებსედა.

მერკუციო. მამ მოძეე ჭ ვიაროთ, მანამდი-
სინ ხეწნს სუძრობას ძირი ვაუკუბედობდეს.

რომეო. ვაცუწთილი არავარგარა, თორემ ნება
შენია.

მერკუციო. არიქა, ბენეოლით, მომეშველე,
თორემ დამიდვა ტყუაცა ჭ ვონებაცა; ველარ
მოგეწევი.

რომეო. ქუსლი ჭ დეწი მავათა, თორემ

ვაგასწარ ეს ეს არის.

მერკუცილი. თუ შენი ტკუა ფრინუას მოჭყვია, მე უკაცრავათ ვასლივარ; ჩემში სულ არ არის იმდენი ბაჯის თვსება, რაც მარცო შენს ნეკშია. მაგრამ იქნება შენ მართლაც ბაჯი ვეგონო.

რომეო. ჩემს სიცოცხლეში სსუა არა მეონე-ბისარ რა, თუ არა ბაჯი.

მერკუცილი. გამიფთხილდი, თორემ მე სუმი-რობისათვის შიგ ყურში მოგაფრინდები.

რომეო. ვიცი რომ ძალიან მკბენარი ხარ.

მერკუცილი. ღღეს შენი ტკუა ისე შეაფეა, რომ კბილსა ჰსჭრის.

რომეო. საქმეც ვე არის, რომ ბაჯს მოუ-სდეს სანელებელად.

მერკუცილი. ვრიჭა! შენი ტკუა სელ-თათმანივით არის მოქნილი; — ვასწევ ზ ვოფი ადლად გაიჭი-მება.

რომეო. ნებას ვამლეგ ზ იმი-ტომა.

მერკუცილი. ძლივს! მაღლობა ღმერთსა! მამე არა ჰსჯობია ვამეძებულს მოარპიყესავით კნავილსა? ახლა სწორეთ რომეო ხარ, ის რომეო, რომ იგი ქუჭყანაში როგორ უნდა იცნოვრო; ისეთი რომეო, როგორიც დაბადებულხარ ზ ვას-დილხარ. ვამოძვრებული სიყუარული რაღაც რამ სისუღელეა ისეთი, რომ აქა-იქ დაესეყება ზ არ-ოცის თავისი ტკრიალა სად მიჩქმალოს.

ზენკოლი. მანდ შედექ, მანდ შედექ.

მერკუცილო. ეინდა ხემს ჭიქას დაუცო, რომ სული არ ამოუვიდეს, ეანა?

მენვოლილო. შეძინია, შენი ანბავი მეცად არ ვაჭიანურია.

მერკუცილო. სულაც არა. ეს არის, დაგჭსკა-ლე ხეძი ვუდა ჭ სსუეს უთმობ ადვილსა.

რომეო. ეველას ევა ჭსეობდა, დამიჯერე. მოკლენ. ბიძა ჭ პეტრე.

მერკუცილო. ავერ ერთი, ავერ ერთი!

მენვოლილო. ერთი კი არა, ორია: ერთი ხონსა ჭ ერთი კაბა.

ბიძა. პეტრე!

პეტრე. ბატონო!

ბიძა. ხეძი შარათ, პეტრე.

მერკუცილო. შიარათ, პეტრე, შირსედ შიიფა-როს; ისევ შარათ ჭსეობია.

ბიძა. ბატონებს ვაუშარფოს.

მერკუცილო. სალამო ნებისა, კეკლეუცო!

ბიძა. აგრე დავკანებულთა თუ?

მერკუცილო. რა საკურეველია. რა ხანია შსემ შუედლეს აკოცა ჭ ვადანხარა.

ბიძა. ნეცა რასა ჭროცამს. ვინ არის ესა?

მერკუცილო. კაცი ვარ, ღუთის ვახეხილი, — თავის თავს რომ უწყრებოდა — მაძინა.

ბიძა. ქა, რა წასუსთია, თავის თავს რომ უწყრებოდა! — კარგი სიცუქაა! ერთი მიბძახეთ, აქ ემაწული რომეო ვინა ბძახდება?

რომეო. მე შემიძლია ვითხრა. ემაწვილს რომელს როდესაც იბოვნი, ისეთი ემაწვლი ალარ იქნება, როგორიც, მეძნა რომ დაუწვე, მაშინ იყო. ამ საველისა ეველასეც უფრო ემაწვლი მე ვარ, — თუ უფრო ცუდი არა ვარ.

მიძა. ევ დიალ კარგი.

რომეო. როგორ? ცუდი ზ კარგი?

მიძა. თუ რომეო თქუქნა ბმანდებით, თრიოდ სიტყუა მაქუს ცალკე მოსასსენებელი ბაცონო!

ბენვოლიო. უთუთ ბაციოსანი რამ ექნება სათქმელი.

მერკუტიო. მამუალი იქნება, რალა ბერი ლანარაკი უნდა.

რომეო. (მერკუტიოს.) კურდღელს რომ ჰსდევდი, რა იქნა.

მერკუტიო. მე რომა ვჰსდევ, ის კურდღელი არ ვასლავს, უკაცრავად! აყოლებული მაინც არ არის. (სიმდერას მოქუქნა, მერამ მაშინვე მიუბრუნდება რომეოს.) რომეო! დღეს მამაძენთანა სარ სადილათ თუ არა? ხუქნ იქ მიივლათ. —

რომეო. მეც მოვეწვი. (მერკუტიო და ბენვოლიო წავლენ.)

მიძა. ერთი მიბმანეთ, ეს გაუზღელი ვინა ბმანდება?

რომეო. ეს ის არის, რომელსაც ლანარაკი უყვარს ზ ერთს წამში იმდენს იტყვს, რომ ეძმა ვონმა ერთს თვეშიაც ვერ მოისმინოს.

მიძა. თუ ჩემსედა ჰბედავს რასმე, მე ვაჩუქ-
ნებ ებედობა როგორი უნდა, იმასაცა ზე იუცს
იძისთანა მაწანწალასაც; ზე თუ მე ვერ მოვასერსე,
მოძსერსებულსაც ვიძოვი. — ბრევი, სულელი!...
სალოსანა ზე მათანთაღა სომ არავინა გეონიფარ
მე იმასა? (აუჯრეს.) შენ რაღას განერებულსარ
მანდა, — ზირი დავიღა ზე უერს უგდებ, რას
მიბედვენ!

პეტრე. მე არავინ მინასავს, რომ თქუქსნთვს
შემოებედოს რამე! თორემ რომ მენასა, ასეთს
საქმეს დავმართებდი, რომ თავბედისაც ვეღარა ვაე-
გორა. სძლის ამოღება კი არ ვამიჭირებდა, თუ
სახსუბარი ვამოხნდა რამე, შერე ვახონივ თუ
ჩემკენ იქნა. —

მიძა. თავი არ მამიკუდება, ამისს ვაფარს მაინც
არ ხავიყოლებ, რომ რაც უნდა დამემართოს.
როგორ თუ ეს მე შემომბედოს ვინმე! ის ვარ-
უენილი ისა! — (რომეოს.) თქუქსნთან თარიოდ სიც-
უტა საქმეს სათქმელი: როგორც მოვასსენებდით,
ჩემმა ემაწვილმა ქაობა-ცონმა გამომგზავნა თქუქს-
თანა, ზე ასე დამაბარა რომათ... მაგრამ, არა,
ვერ ნება მიბოძეთ ეს ვაგაძინჯოთ, რომა, თუ
როგორც იცუფიან, ვიუქების საძოთხეში შევიფა-
ნიათ ისა ზე ვამოგისუფლებიათ, — ძალიან ცუდათ
გინებებიათ; ამიტომ რომ ძალიან ემაწვილია ვერა;
ზე თუ მწუსარება მიგიყენებიათ. რა მე, იუჯანის
ქალია. ისიცა, ზე ნუ გეონიათ რამ შეგარჩინონ...

რომეო. არა, ჩემო მიმა! ოღონდ თქუქსს
გაწდილთან ჩემი თავი კეთილად ასწენეთ ჭ ღმერთსა.
ფფუცაგ....

მიმა. აე კაცო! წდილი ჭ ბაჯონხანი! გეცუ
უთუოთ გეცუვ! ოჰ! რა სინარული შეუდგება!

რომეო. რას გეცუვ, მიმაგ! მგონია გერ მიხედო,
შე რაც ვითხარი.

მიმა. ამას გეცუვ, ბაჯონო, როგორც კეთილ-
შობილს კაცს შეეფერება, სწორეთისე დაიფიცა მეთქო.

რომეო. ასე მოახსენე, რომ სადილსუკან
მოხმანდეს გასანდობათ, აე იქ, სენაკში; მიმა ლაგ-
რენჯის გაენდობა ჭ ვეჯარსაც დაიწერს, -ეს თქუქსნა.
(გულით სავსე ქისს ალყეს.)

მიმა. აჰ! არას დროს, ჩემო ბაჯონო! არას
დროს არ გამოგართმევთ.

რომეო. არ შეიძლება. უთუოთ უნდა გამომართვა.

მიმა. (გამოართმევს.) ნება თქუქსნია. მაშ დღეს
ნასადილგეს? დიად კარგი. უთუოთ მოგა.

რომეო. თქუქსნ კი, ჩემო მიმა! ანამ ვალა-
განს იქით შეივდიოთ. ჩემი შსახურიც იქ ვიასლება
ღ ერთს ბაქრის კიბეს მოგართმევს, ჩემს საცხოვ-
ნებელში რომ უნდა ამიუქნოს ჩემს შეუღლებლთან,
ასლა მშვიდობით. ფრთხილათ იყავით, არაგინ რას
მიგვიხუდეს ჭ თქუქსნი მადლობის გადასდა ჩემსედ
იყო. ცრფთალებით მოკითხუა თქუქსს ქალბა-
ჯონს ჩემ მაგიერად. (ჩასვლას დაიარებს.)

მიმა. მალათა შინა მყოფმან ვაკურთხოს,

შულო. ერთი სიტყვა კიდევ, ბაცონო.

რომეო. (მოგა ისევ მიძახან.) რაო, ჩემო კარგო მიძავ!

მიძა. თქუენი მსახური როგორი კაცია, სან-
დოა თუ არა? სომ მოგესხენებთ, ნათქვამია:
თინი თუ ხართ, არა ფერი; თუ შესამე მოგეყვამთ,
სადუმლოც გავყვამთ; — ზ რაში თუ ერთმა
არ იჯის, უფრო ადვილად დაჯვს. (*)

რომეო. ფიქრი ხუ გაქვსთ. ფულადივით
გამოვდილია ჩემი კაცო.

მიძა. ამას იმიჯომ მოგასხენებთ, ბაცონო
რომა, როგორც მოგასხენებდი, ჩემი ემაწული
ქალბატონი მეგად კარგი რამ არის, — ღმერთმა
სომ იჯის, რომა, იჯით რა მოგასხენოთ, — სულ
ზავარა რო იყო. — ჭო, დიალ! ერთი ემაწულ-კაცი
გასლავს ვერონაში, წარისი ჭქვა, — არ ეწყინებოდა,
რომ იმას მოჭყოლიყო საფანეში ჩემი ჯულოიეცა;
მაგრამ წაწკუნას კი, თუალოთ დანახუა ეჯავრება
იმისი; მე ასე მეონია, რომ ეშმაკი უფრო ვრჩი-
ოს ზ ის კი არა. სან ზ სან გამოსაჯავრებლად
ვეცეზ სოლმე, ძალიან კარგი კაცია მეთქი წარისი,
შუქსნიერი ზ გონიერი მეთქი; იმაგ წამს ასეთი
ფერი ვადაჭკრავს სოლმე, რომ ქალადიაო ასე
იჯვთ.

(*) ამისი ბადლი ქართული ანდამა იჯვს:

„სამ-ღღემდისინ სამმა იჯის, სამ-ღღეს იქით თეშმა იჯის.“

რომელი. ასლა მუკდობით, ჩემო შიმა!

შიმა. ღმერთმა ხუ მოგაკლოს თავისი მოწყობა!
ლევა! ჰეტრე!

ჰეტრე. ბატონო!

შიმა. ეს მართა დაიჭი ზე წამიძელ. (წაღწენ.)

ს ი ლ ვ ა V.

კანუღვის ხეი.

შემოვა ჟულოიეტა.

ჟულოიეტა. ცხრა საათი იყო შიმა რომ გავ-
გზავნე. ნასყეარ საათზედ მოვალო, შირობა მომცა
ზე ვერაჯ არსად არის. იქნება ვერ იპოვნა? —
მაგრამ როგორ? — შიმა უკოტა კოტლობს ზე ტრფი-
ალები. მოციქულს ისეთი ფრთები უნდა ესხას,
რომ ფიქრის სიძალე ჰქონდეს, რომელიც ერთი
ათად უმაღესია შხის სწივზედა. — ასლა მზე
ზედ თავს არის მოქცეული ზე ცხრა საათიამ
შუადღემდინ მთელი სამი მომაკუდინებელი საათია,
თითო თითო საუკუნეს ოდენი, ზე შიმა ვერაჯ
არსად არის. იმასაც რომ ყმაწულობის სიძარდე
ზე სიფიქსე ჰქონოდა, ისიც ისე მოიქცეოდა, რომ
ხემკან რომელსთან მისულიყო ზე რომელსგან
ხემკან, როგორც ვაძლი მივა სოლმე ერთის
მასროლისგან მეორესთანა. — მაგრამ მოხუცებუ-
ლია სწყვალი, ზე მოხუცებულობს სომ სიკუდი-
ლისათვის უკიდია აელი. მოხუცებულობა შიმა

უსიამოვლო, როგორც უნა ზე ფერიც ისეთი აქვს,
 სრული ზე მკრთალი.

მოვლენ შიდა ზე ნეტრე.

ჰყუდივტა. ვმადლობ, შენ უფალო, ძლივს!
 შიდა, ხედა საყუარელი შიდა, რა ანბავი? ნახე თუ
 გერა? იმ კვნი დათხოვე, რათ ცინდა?

შიდა. ნეტრე, შენ იქ ვარეთ მოივადე, ზღის
 კარგითან. (ზეცრე წავ.)

ჰყუდივტა. ახლა? შიდავ! თქვ! ღმერთო!
 როგორი დაღონებული ნახე ვაქვს? თუ უფდი
 ანბავი იყო რამე, მსიარულად მაინც შიდავო; თუ
 ვარვია ზე სომ წახდა, უსურ შირი რომ აგრე ხამო-
 ვიძვა.

შიდა. უჰ! აღარ შემძლია; ერთი ბეწუა მაცა-
 ლე ქალი, სული მოვიბრუნო. ვაჰ ხედი ძულები
 ბოლო; რა ვესა გამოვიარე!

ჰყუდივტა. ნეტავი შენ ხედი ძულები ვქონ-
 დეს ზე შევი შენი ანბავი ვივადე. ვნახოთ. თქვ
 ღუთის ვულისათვს ილაპარაკე, ხედა მიძუნაო!

შიდა. ღმერთო! რა არის აგრე ახქარება? ერთს
 წამს როგორ ვერ მოივდი? გერა მსედავ რომ
 სული მიეუბდება?

ჰყუდივტა. როგორ ცინდა დავიფერო, როცა
 მაგას ვარვათ ანბავ, სული მიეუბდებოთ. თქმის
 დავიფერებს მისეწებს ასეთს დროს ანდომებ, რომ
 თქმას სულაც არ მოუხდება იმდენი, რაც ანბავი
 მოვავქვს, ვარვია თუ ავი, ეს მაინცა თქვ; შიდავო,

ერთი სიტყვა მიიხარო ჭ სსუა მერე იყოს. ანა? ანა თუ კარგი?

ბიძა. მე ჭ ხეშმა ღმერთმა, კარგი რწყეა? შენკი, უეჭუშლია, არა ვავეეებარა! როდეო! არა მე იმასეფ არ ვანბობ ამას: თუძუა პირის სანე იმისი შეუღარბეულია, მაგრამ ეს რას დაუძლის, რომ იმისი მოვეგანილობა ყოველს ქებასეფ უძე-თესი იყოს; ასლა გელი იმისი; ასლა დეწი, ასლა უნანი! მაგდენი სათქმელი კი არა არის რა, მართა-ლია; მაგრამ ადამიანის თუჯალს უძეტესი თავისს დღეში არა უნასჯესრა. ზდილობის ვეჭავილიაო, არ ითქმის, მაგრამ პირობას ვაძლეფ, რომ სსია-თით სწორეთ კრავია, პაჯკანი. ასე, ასე ხეშო ნაწაწკუნა! ღმერთს მაღლობას შექსწირაფდე სოლმე-ერთი მიიხარო, სადილი მიიერთეწს შინა, თუ ვერ არა?

ჟყოლიგტა. ვერ არა, არა. — რასუც მეუბნები, ევ სოშ მუკ ვიჯადი. იმან რა ვითხრა, ხეშო ნაწაწკუნა მიძუნაო, იმანა?

ბიძა. იმან ასე მიიხარა, — მერე როგორ მი-ხარა, — დიდის ზდილობით, დიდის თავაწით, დიდის ნაჯივისწყმიათა, რომ მეტი არ შეიძლება, — სწო-რეთ სახლობანთა. დიდი ქალბატონი სადა ბმანდება?

ჟყოლიგტა. დედა ხეში? — ხეცა რა ვქნა? შინ არის. სად უნდა იყოს. ერთი იფიქრე, რა ხეში ნახუნია ევა: «დიდის ზდილობით, დიდის თავაწითაო. — ჭ ქალბატონი სად არისო!»

მიძა. რა არის, რა მოუთმენებლობაა ახლა გვა? ხემის დალალოულობისათვის ძალაძო გეონია თუ? ამას იქითა შენ თითონ იმოციქულებ, როგორც გერხიოს ისე; მე აღარ შემიძლია.

ჟულოცა. გაუფრდი, მიძა? — კარგია. ამაგნახლო; რა დავაბარა რომეომ?

მიძა. აღსარების სათქმელად წასულის ნება გამოითხოვე, თუ არა?

ჟულოცა. გამოვითხოვე, მერყ?

მიძა. მამ ზაჯრი ლავრენცის სენაკს უნდა მისჯდე. ქმარი გივცდის იქა, რომ შევირთოს. ამა! რაღასე გაწითლდი, თუ აგრე არ გინდოდა. შენი ლოყების გაწითლებას ზეგრი კი არა უნდარა. წადი, საუდარძი წადი. მე სსუგანა მაქუს საქმე, ბაწრის კიბე უნდა მოვიტახნო, რომ დალამებისას შენი ქმარი თავისს ხიცის ბუდეში ავიდეს. მე თქუშნაზხა გჰსწევ ამდენს ჟაფასა. — თქუშნ სინარული, მეკი ჟაფა. სადილის დროა. — სენაკში უნდა მისჯდე.

ჟულოცა. მივალ ზედის სანახევლად, საუქარელო მიძა. მშჯობით (მიძა გრას მხარგზედ წავი, ჟულოცა მეორგზედ.)

ს ი ლ ვ ა VI

ზაჯრი ლავრენცის სენაკი.

შემოვლენ ლავრენტი ჭ რომეო.

ლავრენტი. უფალო, შენ მოჰხედვე წმიდას

ამას უღუგულებასა ზ გვისსენ განსაცდელისაგან,
რათა არა შევიდეთ სინახულსა. —

რომეო. იყავს! მაგრამ ქუჩუანასეგ რაც
შეუსარება, სულ რომ შეიკრიბოს, მაინც ვერ
უწევს იმ ბედნიერებასა, რომელსაც მე გჭკობნობ,
როდესაც იმასთანა ვარ. ოღონდ მენ შევეუღო
საღმართის ღოჯუკა გურანგვითა ზ მერე რაც უნდა
დამეძარბოს. რაგი ვულოცო ხემა იქნება, მე
სსუას აღარას დავსდევ.

ღიაგრენტი. აგრეთი მძნვარე ცრუაღვებ
მძნვარეთაც დაბოლოვდება სოლომე. თაფლი ცვბი-
ლია, მაგრამ ვადაჭარბება იმასაც ამქარების, ზ
შეძრწუნებული სტომაქი იმასაც სიმართლთ გან-
დევნას. სიწყნართ, ზომიერებით იფურებოდეთ,
ძულა, ურთაიერთარს, ზ მსოლოდ მაშინ ვანგრძე-
ლდება თქვენ შორის სიყვარული. ვისაც სავანზედ
მისვლა ჭსურს, არც მომეცებული ანქარება ჭმარ-
თებს, არც მომეცებული დავახება.

შეიოგ ვაყლივტა.

ღიაგრენტი. აა სასძლოცა! ფესი, ესრეთ მსუ-
ბუქი, ვერაოდეს ვერ წარჭსუქმას ღოდესა უფლის
კარის ბჭისასა. ძაფსა ზედან ქაღწულისასა, რომე-
ლი ჭმანახეს ჭაერში, მწის სსივითა მოსილი, ძა-
ღუმს ცრუაღვს ვიდოდეს უშიშრად ზ დაცემა
არა იშიძიოს. — ესრეთ მსუბუქია ამოება იგი,
რომელსა ვწოდების სიყვარული.

ვაყლივტა. მძღობა თქვენსა, მომღუარო

ჩემო წმიდაო!

ლავრენტი. ჩუენ ორთაგ მაგიერად რომეო გადაცისდის ძაღლობასა, შულო ჩემო.

აჟულიცა. ამასაც მაგასვე მოვასხენებ, თუ არა, ძაღლობა მისი ვადამეცემული მოძივა.

რომეო. ოჰ! აჟულიცა! თუ შენის ბედნიერების საესებაც ისე სრულია, როგორც ჩემისა ჭ თუ ნიჭი იმის გამოსავლესაუხს შენ მეტი ვაქქის ჩუენგა, ვანბნივე ამ ჭაერში, ვარს რომ ვგავლა, — სუნი შენის სუნნელის ქშენისა ჭ შენმა დამამეცემობელმა სმამ გამოაქსთქქას ვანუცდელი სისარული ჩუენის აქ ხალვისა.

აჟულიცა. ჭემპაროცი ვრძნობა, რომელიც საქმიით უუროა მდიდარი ჭ არა სიტყუთა, — ვერას ამათ სამკაულს ვერ მიითუხსენს ისე, როგორც სინამდვილესა ჭ სიწრველით გამოცხადებასა. ღარიბნი არიან ისინი, რომელთაც იციან ანგარიში თავისის სიმდიდრისა. ჩემი წრველი სიეუარული ისეთ სიუსუქმდის არის მიწევნილი, რომ ჩემის საუნჯისას ნასეგარსაც ვერ დავჭსთაული.

ლავრენტი. აქ მომკეფით; პალე შევასრულებთ. რაც უნდა ვსურდეთ, მარტო ვერ დავცემვებთ, ვიდრემდის წმიდა ეპკლესია არ შეგაყრთა ხორცებთ ურთიერთარს. (გაუღუნ.)

(ღასასრული იქნება შემდგომს წიგნში.)

გამოჩენილი მსედარი

ბ ა ი ა რ დ ი .

ზევრე დიუჯერალი, შემდეგ გამოჩენილი მსედარი ბაიარდი, დაიბადა 1476-სა წელსა მასლობლად ერენობლისა, ბაიარდში, თავის მამის ცისეში. მისი მამა იყო მოხუცი, დაჭრილი მსედარი. გვარი დიუჯერალისა იყო წარხინებული უკეთილშობილესი დოფინის პრავინციაში, რომლისაჲ კეთილშობილნი ძველადგე განსსუადებოდნენ მსნეობითა ჭ ამაყად უწოდებდნენ თავის თავს გვრეჯნად ფრანციის კეთილშობილთა. ბაიარდი იზრდებოდა თავის ძმებით ჭ დებით მამის ცისეში ხეგულებისაჲებრ მამინდგოთ კეთილშობილთა, აღსრდის დროს მიაქცივდნენ ყურადღებასა უმეგეს ვარგვან სიძარდესედ ჭ ძალასედ ჭ არა გონების განათლებასედ, რომელსა საჭიროდ რაცსდენ მსოლოდ სასულიეროს წოდებისათჳს. ემაწვლნი,

რომელნიცა არ ემსაღებოდნენ სასულიეროს წოდებისათჳს, კითხულობდნენ სკოტს ჭ თუ კითხულობდნენ რასმე, იმასაც რიცხარულს რამანებს; მაგრამ სსეულის სიძარღით ბევრით სკობდნენ ასლანდელთა განებიერებულთა ემაწულთ. ისინი სიემაწვილითვე ეხვეოდნენ შშიძეს აღტყურვას, რომელაც არ ავიწროებდა მათის მოძრაობის თავის უფლებას, ამისთჳს რომ, იმ იარაღში მათ შეეძლოთ თამაშობა, გარდასვლამა დიდს თხროლებსედ, უყნანვით შესვლამა ცხენსედ ჭ უკიბოთ ასვლამა ქს კედლებსედ ჭ სსუხანი. ამგვარი ძალა ჭ სსეულის სიძარღვე იყო საჭირო საღისისათჳს, რომლისათჳსაც პირველი საქმე იყო ლაშქრობა ჭ არ ამისთანა ლაშქრობა, როგორც ხეყნს დროს, როდესაც საზოგადო სმარებამ თოფ იარაღისამ გააქარა განსხვავება ძლიერისა ჭ სუსტისა. —

სარბანსებთა ჭ თოფთა რასაკურდელია სმარობდენ მეთსუთმეჯეს საუკუნოს ბოლოს, მაგრამ უფრო იძუათათ ვიდრემც ესლა ჭ რადიანც კარგათ არ იყვნენ მოძნადებულნი არ ჭქონდათ ამისთანა ძალა.

ბიარდი იყო 13 წლისა, როდესაც დიუჯე რალმა, მოხუცებულმა რიცარმა მოიხმო თჳსი შულები ჭ თჳთეულს მათგანსა ჭკითხა: რადგარი ცხოვრება სურს ამოიხიონ თავისათჳს? უფროსს სურდა დარჩიმა სამშობლოს ცხენში მამის მისის შემწედ შინაგან მსრენებელობაში; თრმა უხუროსებმა სთხოვეს, რომ მათ დაწყებინონ ჭსწავლა;

რომელიც იყო საჭირო სასულიეროს წოდებისათვის. მხოლოდ ერთმა პეტრემ ისურვა ფრანკიაში სამსახური, როგორც მსასურებდნენ მისნი ომში, დასოცოლნი ნაპის-ნაპა, ნაპის-მამა ჭ ნაპა. მამამ აკურთხა მის აღმორჩევა ჭ სისოცა ერენობლის ეპისკოპოსს, მსლობელს ნათესავს, რომლისაჲცა და ეგანდა ცოლად, — მისი განწყება რომელსაჲცა წარჩინებულ კაცთან, რომელთანაჲცა ასაჲცა და ყმაწვლს შეემოლოს მსწავლა კარვის ქსევის ჭ შითსკება კეთილშობილურის მაგალითისა. ესეთი იყო მაშინდელი ჩვეულება. ერთგული მოსამსახურე რიცხარის ბიარდისა, რომელმანჲც დასცვა ჩინებული მარტვი მოახრობა, თავის ბაჯონის მოღვაწებაზედ, აღვიწერს იმის მშობლებთან გამოსაღებებს: დედამ მისცა ასაჲცა პეტრეს მოპოვების წინათ ნაცარა ქისით ფული ჭ ოთხი ჩხევა: რომ მტკიცედ დაიცვას სასოცა მღვთისა, იტყოდეს სიძარალეს, ნაცრეს მსცემდეს ჭ მდილობით ექცეოდეს თავის ცოლებს ჭ მტკიცედ ფარვიდეს ჭ მეგობრობდეს ღარიბთა, ქურობათა ჭ ობოლთა. ფულები მარე დასარევა, ჩხევაკი დაიძარსა სიკუდილადმდე. ერენობლის ეპისკოპოსმა გამწესა თავისი შმის წული ნაკათ ვერცოვისა კარლსგოისკის სასახლეში, სადაც ვაჯარა დრო რამდენსაჲცა თავეს. შერმე ვერცოვი დაპირა წასვლა ფრანკუსის კოროლთან, კარლ შერგესთან, რომელიც სცხოვრებდა ღიონში ჭ წაიყვანა თუსთან

სსუკთა შორის მოსამსსურეთა ნაკი დიუჯგოალი.
 სსოვადო ყურადღება იყო მიქცეული ცამეტის
 წლის ემაწულსედ, რომელიცა კარვად მოისმა-
 რებდა ავსა ცსენსა, ჭ იმ დროშივე იყო მძუდი
 ჭ მორცსუ, როგორც ქალი. ფრანკუსის კარო-
 ლმან გამოხსოვდა ბაიარდი უწინდელს ბაცონს ჭ
 მისცა მწავლის დასსრულებლად თავის ნათესავს
 გრავს ლიუკსენ ბურემისას. თანის წლის ბოლოს
 ბაიარდი განდა პირველი მსეადარი. — მსეავსად
 მაშინდელთა ფრანკიის კეთილშობილთა, მან დაწყო
 სამსსური ცსენიან ვარძი. ქვეითი ვარი, გარდა
 უფროსებისა იყო შედგენილი მდაბალისა ხალხისა-
 ვან, ნემენცების ჭ შეეცარიის მოყამაგირებთა
 ვან, რომელიცა ფულისათვს ემსსურებოდნენ
 ვისაც სურდა, წინააღმდეგ თავიანთ შემამულოთაც.
 თუმცა მძუდობანი დრო იყო, მაგრამ ბაიარდმან
 გამოიხინა თავი, ცურნირებსედ გამარჯვებითა,
 რომელშიაც მბრძოლელი კეთილშობილეთა, უსა-
 ქმურობისგან მოწყენილი ქალების წინ გამოი-
 ხენდა ძალას ჭ ვაბედულებას, სადაც სძირათ
 იყო სიკვდილისა შიში. ამხანაგებთა ჭ ლარიბთა
 უყვარდთ იგი ხასიათის სიწრფელოსათვს ჭ დაუ-
 სრულებელის სიუსვისათვს. მეგობრებთა ჭ მცერთა
 უყოფდა თავის უკანასკნელს ქონებასა ჭ არ ფიქ-
 რობდა საკუთარს საჭიროებასედ, იგი მლივას
 გამოდიოდა ემაწვილობისგან, მაგრამ რადგანაც
 იყო რიცარი უშიძარი ჭ უსაყვედურო იყო

გამოჩენილი.

1494-სა წელსა კარლ მეორე წავიდა დიდს
 ვართ იტალიაში. ეს იყო დასაწყისი იტალიის
 ომანობისა, რომელითაც დაიწყოთ ასეთი ისტო-
 რია ევროპისა. ამდროდევან სიკუტლიაძე ზაიარდს
 არ დაუწებებია თავი ომანობისათჳს. ლაშქრობა
 კარლისა, პირველათ იყო შედნული. იმან ვაიარდს
 შეუღი სიგანე იტალიისა, რომელსედაც ჰქონდა
 შემკვდრებოთა უფლება. ფრანკუსებს უკვრდათ
 სისუსე იტალიანელთა, რომ ისე ადვილად დაუ-
 ტყვეს უცხლს ქმსენის გაცემს, უმწიფავსი
 საკეთარება კაცისათჳს უფლება ზ სამშობლო მი-
 წა. თავის სისრულეში ზ უსდელობაში, მათ
 მიაწერეს სულის სისუსე იმპოწყინგაღეს განათ-
 ლებას, რომლითაც, მართლად, მაძინდელნი იტა-
 ლიანელნი იევენენ განსხვავებულნი სსუა სალსებ-
 თაგან. მაგრამ სამდელი განათლება არა თუ არ
 ასუსტებს სიმსნეს, არამედ ამოიკებს ზ ამლევს
 მას ღირსეულს მიმართებას. უპირველესი მიწენი,
 რომლითაც იტალია დემოჩინილებოდა უცხო ელ-
 მათ, მდგომარეობდა მასში, რომ იგი იყო ვა-
 ეოფილი ძირეაღს სამთავროდ ზ რესპუბლიკად,
 რომელნიცა მუდამ ებრძოდნენ ერთი ერთმანეთს
 ზ არ შეეძლოთ მტოივდ დაკავშირება. მაგრამ
 კარლ მეორეს დიდსანს არა სძვირია მათე დამტერილი
 ნიანთლის მსარე, თუთ იმავე სიამოვნების დროს,
 როდესაც იგი ემშადებოდა ასეთი ლაშქრობისათჳს,

რათა ვანდევნა ოსმალნი ვერობითყვან, ჭ ვანეთვის-
 უფლებინა ძაჰმადიანთ უფლობისაგან ქრისტეს საფ-
 ლაგი, მან სცნა რომ თუთ ის ლოიდოვიკი
 მთავარი მილანისა, რომელმანც მოუწოდა მას
 თანა შემწედ იტალიაში, ასლა ძეგროდა პანასთან
 ჭ ძლიერის გენერალის რესპუბლიკასთან წინა აღმდეგ
 მისა ამ გეგართ ფრანსუელებს ვაუჭრეს სამშობ-
 ლოსაგან დასაბრუნებელი ვსა. მისთანა ამებით
 აღმფრთვებულმან კარლია, მოძალა ცოცხალ სხობით
 თუსი უწინდელი აზრებით, დასცემა დიდი ფარი
 ნიანალოის დასაწყვილად ჭ დასაძიების ფართი მი-
 მართა ჩრდილოეთისაგან. ცაროს ძინაზის პირვედ
 უცდიდნენ მას ფარსაგის მასლოზლად ძეგრობებულნი
 იტალიანებნი. გამბედავს თავს დასსნობით, ფრან-
 ცუხებმა ვასრესეს მრავალნი ლეაწლი. იმან მთარ-
 თვა კოართლს წართმეული თუთ მისიან მტრების
 ბაიარსი, ვაცხელებულს თში ბაიარდს მიაუკლეს
 ორი ცხენი. სამის წლის შემდეგ მოკუდა კარლ
 მერვე. შემკვდრე მისი, ლოიდოვიკ მეთოთხმეტე
 იყო წოდებული ხალხის მამად, იგი ვანემსადა
 სახსუნობად იტალიაში, საიდგანაც ფრანსუხები
 იყვნენ სრულად ვანდევნილნი. იგი სდიდა თავის
 თავს მილანის სამთავროს შემკვდრედ. ბაიარდი
 ვანსხეგადა ომბანობის დაწყების წინათვე. სდევნიდა
 რა დამარცხებულს მილანის ფარს, იგი მოძორდა
 თავის ამხანაგებს, რომელნიც იყვნენ მარედ უფრ-
 თხილესნი ჭ მარჯო ვრთად ვაქცეულებთან შე-

იჭრა მილანის ქალაქში. რასაკურგელია საჩქაროდ
 შაძოჩრდენ ზე შეიწყეს იგი. ლიუდოვიკ ძიროდ
 პატრიარქა მის სიმსნეს, დაუბრუნა უფასო თავისუფ-
 ლება ზე იარალი. მაგრამ ბაიარდმა თითონ დასაჯა
 თავისი შეცდომა, ფრანკლებთ მალე დაიპყრეს
 მილანის სამთავრო ზე მეორეთა შევიდნენ ნიპოლში,
 მაგრამ მათ დაუთმეს უკეთესი ნაწილი საშოვრისა
 ფერდინანდ კათალიკს, ისპანის კოროლს. თანხმობა
 ფერდინანდის ზე ლიუდოვიკ ძეითანძევისა იყო
 მტორეს სნის ვადითა. 1502-სა წელსა, იტალიაში,
 სამსრეთის მხარეს მოხდა ომიანობა, რომელშიაც
 ორივეს მსრიდვან იყვნენ წარხინებულნი შესედა-
 რნი იმ დროეებისა: ისპანის მსრითა იყო შბრწყენ-
 ვალე მძლეველი მერებისა, ვონსალვო კონდო-
 ანდიისა, რომელსაც უწოდებდნენ საველს «დიდ-
 შესედარ მთავარს!» დონ პედრო ნავარისა, რომელ-
 მანც დაიწყო სამსასური სალდათობითეან ზე შეი-
 ქმნა გრაფი, მისთვს არა იყო რა შეუძლებელი,
 იმას შეეძლო ნაღმის გაყვანა ზე ასეთქა ჰაერში.
 მალლის მთებისა, პედრო დე პეცი კუსიანი, კუჩე-
 ელამის თვალებით, როდესაც იყდა ცხენსედა არა
 ხნდა თითქმის, ისე პატარა იყო, მაგრამ მთელს
 ქვეყანასედა არ იპოებოდა იმისთანა გულადი. მას
 არ ეშინოდა არც ცოცხალის მტრისა, ზე არც
 მოხუცებისა, რომელსაც მაშინდელნი ხალხნი
 ძლიერი ვოწმუნებოდნენ. ამისთანა გულადობით
 დადიოდა ომში ზე მადიოდა იმისთანას ქვაბებში

რომელმაც, ხალხს სუფროდა, რომ ბოროტ სუ-
 ლებს ჰქონდა დიდი სიძლიერე. ფრანცუზების მს-
 რიდებან იყვნენ: ღობინი ძეგის სასლიდგან, მოტ-
 ლანდიის სტოურაცემისგან, თანათისი, ოძის ვეღ-
 წედ აღრჩეული ფრანცუზების მარძლად, ვაკურ-
 ვენული ისპანიელთაგან. კარლმა დამტკიცა იგი
 ხარისხში, რომელიც იყო დამტკიცებული კეთილ-
 მობილთ წანააღმდეგთაგან, მონტოასონი მისწე-
 ული მონუცენული, რომელიც ვაჟმაწვილდებოდა
 ჭ გასდებოდა იძის შევარდნად, რომ დაინსაგდა
 იმპერატორი, ფონციალი ჭ ბაიარდი. საკელი მსაუ-
 განდა რიჯარისა იყო ვანაქმული, სძირ ოძიანო-
 ზაში. თითქმის ყოველ დღეს, მან გამოაჩინა
 სამსედრო თუხება, რომლითაც დასახუქრა ბუნებამ.
 ერთსელ მან შეიპროცეს ჭ ერთი წარჩინებული
 ისპანიელი, ალიონსო დესოტო მაიორ. მისის დან-
 სნის ღროს ბაიარდი დაერქმუნა მის კეთილმობილს
 სიჯეკას ჭ განათავისუფლა წედამწედეგლობისგან.
 ისპანიელს მალე მოეწეინა უსაქმურად ყოფნა
 სანკრობილეში, ჭ გასცეს რა ნატოლსანი რიჯა-
 რული პირობა, ვაიქცა. ვანარვა ვერ მოუხდა.
 მეორედ შეიპრობილი ღონ ალიონსო, ბაიარდმა
 შეადლო უინეში, საიდგანაც გამოუშვა ფახის მი-
 ტემის შემდეგ. ეს ფულები ბაიარდმა დაურიცა
 თავის კელეგეითებს. ამისთვის საკმაო იყო ერთი
 მსოლოდ ნატოლსნება. მაგრამ თავის მოყვარება
 ისპანიელის რიჯარისა იყო ღრმად აღძრული. იგი

უხიოდა ბაიარდს სასტიკად მოძებრობასე და თუაო
 მხედველობასე. იმ დროს ამ ნაირი წაკიდება
 დაბოლოვებოდა ღუგულით. სხუა საშუალობა ამ
 ვეგარის უნაგებობისათვის არა იჯოდენ რა, თუძუა
 ბაიარდი იყო ძალიანი ავთა, მაგრამ ღუგული იმათ
 შუა იყო აუცილებელი. იმან ბრძოლის სიკუდი-
 ლამდის ძირვალთა მოწებთან ორისავე მხრიდგან,
 ბრძოლის დაწყების წინათ ბაიარდმან, დაიხილა,
 წარმოხიქა ლოცვა და დევსა მიწასე, სტო-
 მითრ იყო მოკლული, მაგრამ ამ ვეგარი ღვა-
 წლი ბაიარდის სოცოცსლები იყო ცოცხა, თუძუა
 ღუგული იყო სხირი იმდროს. ძალით, ყველასაგან
 დაძვირებული უშიშრობა მისი, იყო შეგროვებული
 მშვიდობიანობასთან და გულის სიწოდვლესთან, და
 ამიჯომ შეირად შესვდებოდა მას მისთანა საქმე.
 ერთსეულ იმან წაართვა ერთს იხანაიელს 1500
 ოქრო, დიდი ვაძი, რომელიც უმჯესი იყო ამის
 სამშობლოს ქონებასე და სამართლით ეკუთვნოდა
 მას, მაგრამ ერთმა მისმა ამხანაგთაგანმა იასოგა
 უკანონოდ მონაწილეობა მის სამოვარძო, ბაიარდ-
 მან უარ ჰყო მისი თხოვნა და მისცა საქმე გან-
 სახილავად უფროსთა. მათ გადაწყვიტეს მის სასარ-
 ვებლოთ. მაშინ ვაყო ფული მან ორ ნაწილად,
 ერთი მისცა შეწუხებულს წინააღმდეგს და მეორე
 სალდათებს. მისმა სულ-გრძელობამ ძირვალნი
 გაამდიდრა და თითოეტი დარჩა უკანასკნელს ვაძა-
 მდის ღარიანად. ამ ომში ფრანცუზები იყვნენ უბე-

ღუნი. იგინი იყვნენ პლიერ წინა დაუსედეგონი
 ჭ ებძოდნენ გაბრთსილუბუოს მტერს. დამარცხ-
 დნენ რა რაოდენიმეს ჩხუბში, 1504-სა წელსა,
 მათ სრუოიად დაუტყვეს ნიალოვის კაროლოვეს-
 ცვო. ფრანკუსის ფარი მაღლობელი იყო ბაიარ-
 დისა. ერთსეულ მან გამოისხნა იგინი გატყირეები-
 სავან. ორთავ მტერთა ფარი იდგნენ აირ ჭ აირ
 ერთმანეთისა, ვარილიანის მდინარის წინ მდებარეთ
 კიდებზედ, ვიწრო ჭ ცუდი სიდი იყო საძიძო
 გასასვლელად ჭ არ ამით დარწმუნებულნი ფრან-
 კუსნი იდგნენ ბანაკად, თავისუფლად ჭ არ ეძი-
 ნოდათ მტრის თავს დასხმისა. ისანხელთ შენიშნეს
 ვარეწავობა. დონ აედრო დეპაუცი დიდის ფარით
 დაჭყუა წყალსა, ვითომც ეძებდა ფონსა ჭ იმითი
 მან მიიპყრო ყურადღება ფრანკუსების უფროსე-
 ბისა. მაშინ ორასმან ცხენოსანმან კაცმა მიძართა
 სიღისაკენ, რომელსაც არა ჰყვანდა მცველი. მხო-
 ლოდ ბაიარდმა შენიშნა ეს მოძრობა ჭ აირდა-
 აირ მიძართა, სიღის სიგიწროეს გაშლის ნება არ
 მისცა ივჯლიელებს. ისინი უნდა გასულ იყვნენ
 სამსამნი ერთად. ამითი ისარგებლა რიჯარმა უძი-
 შარმა ჭ უსაყრტყდურომ. იმან ჩაყრა წყალში
 მოწინავე მტერი ჭ სხუათ წინააღუდეგა შექმეობის
 მოსვლამდის, უსწრო ბრძოლას. კაროლმა ამ საქ-
 მისათვის მიაწერა ბაიარდს შემდეგი სიტყუტბი:
 «ამას ერთსა აქუს ძალა მთელის ფარისა». ფრანკო-
 ვლებს გამოსვლის შემდეგ ნიალოლიდგან უსაქმუ-

რომ ბაიარდისა არ იყო ხან ვრძლივი: მან უხვევს
 ლიუდოვიკ მეოთხემეცეს ვენუის აღების დროს,
 დიდი სამსახური. ვაშლიყენის ბაიარდის შემდეგ რომ-
 ლითაუკ შეერთდნენ, წინა აღმდეგ ვენეციისა: ძალა
 ნემეცის იმპერატორისა, პაპის კათოლიკოსან, ვარდა
 ივანოვის სამთავროთა, რომეონიუკ იყვნენ დიდის
 ხნიდევან რესპუბლიკის მომხრენედ, ბაიარდი ვაშლი-
 ხნდა კიდევ იმ აღავს, სავა ჰქონდა ნირველი ღვა-
 წლი; იმ დროს ვენეციას ჰქონდა კეთილშობილი
 ბრძოლა: მათ შეჰკრიბეს თავიანთ ბაიარდებმ მხალ-
 ვასდა ივანოვლები ჭ აჩუქნეს საღმრთო საგანი
 ვარაიანობისა, რათა ვაშლიყენსან თუთ მხარე უკნოს
 თესლოთავან, რომეონიუკ თავხედად იყოფდნენ იმათ
 მხარეს. მაგრამ ბედმა უღალატა რესპუბლიკას,
 რომელმანუკ იმ დრომდის არ იცოდა მარცხი.

14-სა მაისს 1509-სა წევოსა, ანიადადოს მახლო-
 ბოად, ვენეციის ვარაი იყო სრულიად დამარცხებუ-
 ლი ფრანცუზებისაგან. ვეაგილნი ივანოვლათ ყრმათა,
 უკეთილშობილესნი დაიხრცნენ, მძლეველთა აღია-
 რეს დიდი სიმსხე დამარცხებულთა. ვენეციანელნი
 ამარცხებებით ამბობდნენ რომ მათნი მხედარნი
 იყვნენ დაჭრილნი ვულში. ბაიარდი იყო უპირვე-
 ლესი მიწესი ანიადოვის ძლევისა პავიუს მძინობის
 დროს. მან ათქმევინა იმპერატორს მიქსიძილიანს
 რომ მას ესარგება ფრანცუზის კაროლისათვის
 იმისთანა მოსამსახურის ყოლა. მერე იყო ვაგზა-
 ვნილი ფრანსის ვერუოვის მოსამსახურეაა წინა

აღმდეგ ზანისა იულოი მეორისა, ზაიარდმა კინალამ
 დაიჭირა ცხვედ მსხე ზანა ჭ შექდეგეუც გამოისნსა
 სიკუდილისაგან, რომელსაც უწირებდა მანანათე.
 1512-სა წყოსა, ფრანკუსებს თითქმის აღარ
 ელოიათ თანა მოკავშირენი. მათ უნდა ებრძოლათ
 იმ საკელმიფოებთან, რომელნიცა კამბიარში შეე-
 რათდნ იმათთან წინააღმდეგ ვენეციისა. მაშინ
 უფროსობა ლიუდოვიკ მეათონმეცხვის ფარისა მიი-
 ლო ოცდა ოთხის წლის ნემურიის გერკულმა
 გასცან დე ფუაიამ. სამსედირო ასწარეზობა მისი
 იყო მოკლე, ჭ კარგი, რამოდენისაჲ თჳს შექ-
 დეგ მან დაიპყრო თითქმის მიუღლი ჩრდილოეთი
 იტალია ჭ აწირებდა ისპანიელებთან დასავლეთის
 იტალიისაგან გამოყრას. უმანლობელებსი თანა მძრა-
 სველი მისი იყო ზაიარდი. ბრემის ალბის დროს
 ზაიარდი უძლავა წინა ფარს ჭ მაშინ მძიმედ
 დაიჭრა, ის გადაიყვანეს დანყოზბილის ქალაქის
 უკეთესს სსლში. ზაიარდმა არ მიასქია ყურად-
 ლება თავის ავთმიოფობაზედ ჭ სწრუხვდა, რომ
 მასწანმელები არ შეეწუსებინათ განრისსებულთ
 მძლეველთ, რომელნიც ცარკვიდნენ ბრემის ქა-
 ლაქს. მორჩენის შემდეგ, მან არ მიიღო ფასი მდი-
 დარის მსწანმლის ცოლისაგან, რომელიც, მაშინ-
 დელს ომიანობის ხეველებით, იყო მისი ცხვე-
 ნაწილი მისის მოცანბილის ფულეებისა, დაურვიგა
 მასწანმლის ქალებს ჭ სს ჟა მესწირა დანყოზბი-
 ლის ქალაქების, ომიანობიზაგან აოსრებულს ქა-

ლეშის მონასტრებს. ბაიარდი მივიდა ნემურის გერ-
 ცოგთან რამდენიმეს დღის წინეთ რეზანის ომის
 მოსდენისა. აღდგომას დღეს, რომელიც არის დღე
 სისარულისა ჭ შერიგებისა ქრისტესანათავს, ისა-
 ნისა ჭ ფრანკუსებისა ჟარები შეიყარნენ არა
 შერიგებისა ჭ მძვინკობათვს. შრავალი უმწერდნენ
 რა სისხლის ფერის მშის ამოხვლას, ამბობდნენ
 რომ ის მოასწავებდა დიდის კაცის სიკუდილს.
 აღრიდვანვე გასვლანი იყო ცსენხვდ სრულიად
 შეტუგული იარაღითა. ბაიარდით ჭ რამოდენიმეს
 თანა მოგზაურობით იგი მიუხლოვდა ნაცარას მდი-
 ნარეს, რომლის მეორეს მსაყხვდ იდვა მკერი.
 გასვლან უხდოდა მათი დაწყობის ნახვა. წყალ-
 ვალმა იფხვენ 20 ანუ 30 ისაჩიფლანი, იგინი
 თავის მსრიდ სხსრეკდნენ ფრანკუსის ჟარს. ბაი-
 რდი მიუბრუნდა მათ რიცხარულის ჩისხვით ჭ ამ
 სოფლებითა: თქვენს, კლმწიფლან ხემბო, გვი-
 ნებ სვირობთა ხეგნხვით ჭ უჯდით უმეკეს მსია-
 რუოს შექვევას. უბანხვთ თქვენს რამ, თქვენებმა
 არ ისრალლონ. მეც მაქენს ნამბანხვთი ხემბისათვს.»
 დონ ზედით დეფაქმა, ჭკათხა მას ხსხვლი ჭ რ-
 გი შეიყყო, რომ მას გონანახკვბოდა რიცხარი უმი-
 შარი ჭ უხევედლლო, რომელიც გვიან იხვ ბა-
 რემბოში, მაშინ მიულოცა მშვიდობითა მოხვლას;
 «მე მონარული ვარ თქვენის ნახვება, კვათლომა-
 ბილოთ რიცხარო, თუქვა აქ მოხვლა თქვენნი არ არის
 ხსხრეგებლო ხეწხვთვს. ფრანკუსის ჟარს მამეკებია

თქუენი ორი ათასი კაცი. ღმერთამან ინებოს რომ
 ჩუენი ყელმწიფეები ძერივეულ იყვნეს ჭ ჩუენ
 მეგობრობით ერთად, არა ხსუბისათვის, არამედ
 მეგობრობის შესაფისად, თვის. მერმე ჰკითხა დონ
 პედრომ: „ვინ არის მკ უმაწვილი, რომელსაც
 უძცსადებ ძაგისათანა პატივს?“ ზაიარდმა მიუგო.
 „ეს არის ნემურის ვერცხვი თქუენის კაროლის
 ცოლის ძმა.“ მაშინ ისწახილვები ცხენებიდგან
 ხამოსდნენ, დაუხორქეს ჭ უთხრეს გასლობს: „ჩუენ
 ვართ თქუენი ერთგულები უძანი, ვერცხვი უო-
 ველის ფერში, რომელიც წინ არ აღუდგება პი-
 რობას ჩუენგან მიუცმულს კაროლის ფერდინან-
 დისადმი. გასცობმა უთხრა მადლობა ჭ უველანი
 გაიყარნენ. რამდენიმეს დროს უკან დაიწყეს ომი.
 ძვერთებულო ვარი ფერდინანდის ჭ პანისა იღვნენ
 დიდს ახროლებს ვადმა, თათქმის არ მიიხვედრებოდა
 იმათთან მერამდ ისწახილვით ცხენოსანი ვარი წინ
 ვერ აღუდგა ფრანკუსების სარდასხვებს: ივინი
 გადახლტენ რამადენიმე ახროლებს ჭ პირ ჭ პირ
 ძეფითენ გასცობს, ზაიარდს ჭ ლანალობს, რომე-
 ლნიც იმას უცდიდეს, მხოლოდ მათ დამარცხეს
 დაფეთებულო ვარი, ვაქციეს ჭ ვამოუდგენ. მაშინ
 ფრანკის ვარიც დაიწყეს ომროლები. ისწახილვით
 წაიგეს ომი. ვარის უფროსები მთავნი დაუხორცეს
 მათ ჭ მთავნი დასტრეს. ცეცხლების რიცხვში იყუ-
 ნენ: დონ პედრო სივარ ჭ მარკიზი პასკას, შემდეგ
 ერთი დიდებული ღვინოროთაგანი კარლ მესუთისა.

სამხედრო ასარგები მისი ის ის იყო იწყებოდა. იმის უარსედ ეწერა. «ამით ახუ ამხედ» მაგრამ მას დაეიწყება აშპარცავნული წარწერა, მისეცა რა მძლეველს მახვილი ზ ფარი. 2000 ისბანიელი. ქვეითი ფარის კაცი დაიჯდეს მწყობრ საზოგადოს ურიგობაში. მწყენარად ზ აშპარცავნად მიდიოდნენ უკან რგანაში. გასჯონმა ვადაუტრა ვმა ქალაქისაკენ მიმავალი, მაგრამ მოვებულის ძლევის გაცეცხლეებაში მან ვერ შეაჯყო, რომ მას აღარა შეგანდა ოჯდა თის კაცის მეტი. ჩსუბი იყო ცოცხს სანს. გასჯონმა მიიღო თათხმევი ტრილომა ზ მოკუტდა. სამწყსართ ის კი არ იყო, სამწყსართ ფრანცუშების ფარი იყო, რომელთაც დაქარგეს იმისთანა უფროსი. მისი სიკუდილი იყო მძვენიერ, იგი ვარდაიჯვალა მხოლოაზდა, ბრწყინვალეს წამში სიჯოცხლთან, სავსე აშპარცავანის სისარუთათა ზ დიდის იმედით. აღსრულდებოდა მისი იმედი თუ არა, ვინ იცის? მან წაიღო თან ისიც ზ ფრანციელების ბედიც. რგანის ძლევაში არ მიიჯანა შეძგეაძილეებაში, რომელნიც იგნენ მოსალოდინებულნი. ლიუდოვიკ მედიანსძევის მტერთ ვამრიელეს თავისი ძალი. ფრანცუშების ფარს ევლასლო უნდა დამსძგეინათ იჯალია. უკან დაბრუნების დროს ბაიარდმა დაიჭირა უსამიძესი ლოგი ჩვეულეებისძებარ: მას მიეჯანდა უკან ფარი ზ აბრუნებდა მოწოლოლს მტრის ფარს. ფათ მეოფე ზ ძლიერ დჭირილი ძაღვიდა გრგნობ ღშია მისი

სიკეთესა თათქმის შქრებოდა, სალხი მსურველის
 თანა მონაწილეობით ვსაგოდენ ბიარის სასლხს.
 მადლოსებშიდ ლოცულობდენ მისის მარხენისათს.
 ბიარდი წყურდა მსოლოდ მას, რად ღმერთმა
 არ მისცა მს სიკუდილი რუგანის თმი ვასუგონ-
 თან, მაგრამ მისთვის არ იყო სიკუდილი დაქსე-
 ბით ისე ადრე, მს ჭიანდა ვიდე რადგენიმე
 წელიწადი ხარხისებულის ზეთოდობილის უსლოგ-
 რებისა. მაჟე მარხენის შემდეგ, ბიარდი წავიდა
 ინახანაში, სადაც იყო თმი საგარისათს, უსამარ-
 თლოდ მითვლებულის ფერდინხდა კათალიკისებ.
 იქითვან რაოდენიკ მეთოთხმეტემ მოიწარდა
 თვის თან, მისის სავაძეწიფოს საზღვრების
 დასაწყობლოდ. სემცხვის იმპერატორი მქსიძილითანი
 ზე ეწინას შემდეგ ახელთის კართლი შემოთდენ
 ფრანკის მარცხენითში, მიკარდაში ზე მამოადგენ
 ქლოქს ცერვისს. შემეგნა გმარვედბადათ იმ ქლო-
 ქში. მუთვთ, მაგრამ ფრანკის უსენხსსმა უარმა
 არ დაუცადა მუგის თვის დასმას ზე ვიქცა. შემ-
 დეგ იმას უწოდეს დესებინს თმი. ბიარდი, ლანა-
 ლისი ზე მარგალთა სსუანი დასსენ უბან ზე ვერ
 შეადვდენ ვაქსეგას. ლანალოთსა ვამადვდა, ბიარ-
 დი უთვლის მსოიდან შემოკრული, მივიდა
 მუგის ავოჯერათს, რადმეთოც არ მივლოდა სსუ-
 ლოდ თვის დასმას ფრანკსებინსს, მამდრინა
 უწოდეს სმლოი მს ზე უთხრა, «მენ სემი უსმა
 სარ ზე მე შენი, წამიყვანე იმპერატორთან» მქსი

მილიონმა და ჰინისმა მიიღეს დიდის პატივისცემით
 და გარდასწყვიტეს მისი უფასოდ გაშვება, რადგან
 სწავსავით შეწყობილი არ ყოფილა. ანგლიის
 კაროლმა სისილია მას სამსახური მასთან ჰინებულის
 პირობებზე, დაიარაღა მიუღო, რამე მას ჰყავს
 მხოლოდ ერთი ღმერთი უკან და ერთი სამშობლო
 ქრისტიანზე და მათ ვერცა ერთსა უღალატებს. ამ
 ვაგონით უნასუსა მან ერთსეულსა და იული ძეგარეს.
 თხოვდა ჰინისისა და დაიარაღა იგი დადუქნული
 ფრანციის მართებლობის უმადურობაზე, რამე-
 ლიც, სარგებლობდა რა კეთილმობილს რიცხის
 სამსახურით, არ აფასებდა მას და არ ნიშნებდა მის
 საკარიხს არაეზე. მაშინდელს ფრანცუზის ღმერთ-
 ლებზე იყო ყველაზედ წარმომადგენელი, მაგრამ ის
 უნდა დამონებოდა ხოლომე თავის ნაზღვრებს,
 რომელნიცა სძირათ იყვნენ მაზედ უზარალნი სხო-
 თაც და სამსახურითაც. მაგრამ დაიარაღისათვის სძირ-
 რა არა იყარა. იგი იყო კმაყოფილი, ვალის მისდამით
 და მიშის განდევნით, რომელიცა შექმნიდა მის სამ-
 შობლობს. სწავს სურვილი თავის სიყვარულში
 არა ჰქონია რა. ღირსდღევი მეთაღმდეგე ვადით
 უვალა. მისი ალღვი დაიჭირა ფრანცისკარაველმა.
 ასეთი კაროლი იყო ახალგაზდა, გამხდარი და
 სავსე დიდების მსურველი სიყვარულით. ავიდა
 რა უახტზე, მან განიზრახა იმ მსარის დაწყობა,
 რომელიცა წარმოებს მის წინა მთავრულს მილი-
 ნის ვერსოვს. დაიარაღი იყო დანიშნული თავის

სამშობლოს მხარის დოფინის პრავინციის მართე-
ბელად ჭ პანებაჯა მიიღო, რათა უური უგდოს
შეეცარიის ჭ პანის ფარს, რომელნიც იკავდენ
იტალიაში ესავალს ვზას. მან დაიწყო ხსუბი,
წაიყვანა ცუვედ პანის ოცნერალი პრავინცია კო-
ლონი ჭ დიდი ფარი ცსენოსნისა. პირველს მლე-
ვას ჭქონდა დიდი ძალა, მკრების ასალს სსუა ჭ
სსუა განსრავსულებასეც. მილანის ასალის მარინიან-
თან შეეცარიის ფარმა ვახერა ფრანკუნები. ეს
ანაფი მოხდა 13 სექტემბერს 1515 წელს.
შეეცარიის ქუჩითი ფარი იყო უძლიერესი. ამ
დროში მათ არა ყვანდათ ცოლი, ვარდა ოსმალე-
ბის ინსურებისა, რომელნიც მეორეს ბოლოს
ვერონიას იყენენ ხაქებნი. დიდის ფართი იგინი
დადიოდნენ შეეცარიაში, ხსუბოდნენ ჭ აოსრუ-
დნენ რაც რამ მესუდებოდათ. ვერა ვითარო ცსენო-
სანი მერ დიდებოდათ მათ.

ესრეთთა ძლიერათა დაარწმუნეს იგინი უძლიერო-
ბაში, ფრანკუნის ფარს უწოდებდენ აღტურვილ
ყურადღებად. თრდევს იბრძოლებს მარინოს მან-
ლობოდ. შევირფერ დაუახლოვდნენ ძლიერსა, ბოლოს
მოისმარეს უკანასკნელი საოცარი ძალა, ჭ დაჭყარა
რა თარი წილი ფარი მკუდარი ჭ დაჭერილი, უპან
ვაიქნენ. ამ ვეგარი ბრძოლა არ ახსოვსთ არც უძვე-
ლესთ მსედართ. ვაგვიყოულმა ცსენმა შეიჯავა ბაი-
არდი საშუალ მკრისა. მისი სიკუდილი იყო აუცილემ
ბელი, მაგრამ მან არ დაჭყარვა სიმკაცრე სული ს

ზაგარდა დიდს თხრილში ჭ დიდის წვალებით მივი-
და თავის ვართან. ჩსუბის შემდეგ, კოროლმა
ფრანცისკმა სთხოვა ზაიარდს, მისთვის რიუკარის
ლიოსების მიცემა, უშიძარს ჭ უსაყვედუროს რი-
ცარს ეკუთვნოდა ამისთანა ნატივი სიძარითით.
მალე მას უკან, ფრანცისკს გამოუჩნდა წინააღმდეგი,
იმასავით ვმაწვილი, იმასავით ნატივის მოყვარე ჭ
უფრო შემძლე. ის იყო კარლი, კოროლი ისა-
ნიისა, აღმორჩეული ნემენცის იმპერატორად მამ-
სიძლიანის სიკვდილის შემდეგ, მტკიცე მძუღობა
მათში არ იყო შესაძლებელი. 1521 წელსა, იმპე-
რატორის ვარები შევიდნენ ფრანციაში, დაიწყეს
ერთი ნაწილი მამანისა ჭ მოადგნენ მწერას. ამ
ქალაქის აღება ვაუხსნიდა მათ ვწას საშუალო კო-
როლეგსტვოს შესასგლელოთ. შემინებულნი კარის
კაცნი ურჩევდნენ ფრანცისკს, მეწერის მალე დაწვას,
რათა მწერს არ წაელო, მამანის ასახრებლად
დაცემბას ჭ ყოვლის მალით პარიუში დადგომას.
ზაიარდი წინ აღუდგა ამ სულ მოკლეს ასრებს.
«მეწერი არი ცუდი ცინე, სიქუა მან, მაგრამ
მარჯვე კაცები ღირან მაგარ კვლეებად.» მან
დაიხემა ქალაქის დაცვა. საქმე იყო ძნელი; მაგ-
რამ მან დაამტკიცა, რომ ის არა ყოფილა მის
მალწედ მეტი რამოდენიმეს კვირას იღვენ ღუნა-
რლები ქალაქის წინ, დაუმაგრებლად, რომლის
აღება ვგონათ უწინააღმდეგოთ, მაგრამ მათ უნდა
მოეშორებოთ ვარი ჭ წასულიყვნენ ვერმანიაში.

ამისთანა დიდის სამსახურისათჳს ფრანცისკმა დაა-
 ჟილოდოჳ იგი წმიდის მისაილის ორდენით, ხალხი
 რაცხდა მას მსსნელოდ ფრანცისსა. ბაიარღს დიდხანს
 არ მოუცდია ექლმწიფის კარსედ სადაც აღაგეს
 იგი პატრიოთა. იმას სმობილობდნენ ასაღის ვაჭი-
 რეებისათჳს, დოფინის პრავინციაში ეახნდა მომსერელი
 სენი. მან მოაძურა იქ, დაძმუდა აღმფოცებულო
 ხალხი ჭ კარვის ენკარეულებით სამინგლის ავათ-
 მიყოფობის ვავრცელება დააყენა. მერმე მან დაძ-
 მუდა გენელები, რომელნიც მოძორდნენ ფრან-
 ციას ექლახლა ჭ დაიპერო ლოდის ქალაქი. ად-
 მირალი ბონივე იყო მაშის ფრანციის ფარის
 უფროსათა, საეუარელი კაროლისა ჭ გამონენილის
 სიმსნისა, მაგრამ მოიბედე ჭ გამოუცდელო სამ-
 სრეთის საქმეში, თუმცა ბაიარდი წახალმდეგობდა
 მას, მაგრამ მან მაინც დააყენა იგი უსარგებლოს
 ადგილს მილანის მსლობლად, ჭ ამ გვარდ აძლე-
 ვდა იგი მას მუჯრის ექლში. ისანბივლთ ისარგებ-
 ლეს ამ მუჯდომით, მართლა შემოიფრცვენ სოდეგოს
 რებდეს, სამინგლის მალის მოხმარებით ბაიარდი
 გავიდა უკან თავის ფართან, მაგრამ მალიან სწუ-
 სდა ფარისათჳს, რომელიც დაჭკარგა უთანასწოროს
 ომში, იგი იყო უსვი, მხოლოდ თავის სისხლ-
 ზედ ჭ სხვის სისხლს იცავდა წმიდად. ამოა ფიქ-
 რი ბონივისა გგონა მას დამნაძაგე ჭ არ ფიციავდა
 თავის აზოს. წამხდარის საქმის კასწორება აღარ
 შეძლებოდა. შეწყსებულნი ფრანცუზნი მოძორდ-

ნენ ისპანიელებს, თუმცა უწინ კი ივენენ დაიმედებულნი უმძველეს ძლევაზედ. დაჭრილმან ბიანივემ გაიგონა, რომ მსოლოდ ზაიარდს შეუძლია ფარის უფროსობა ჭ მათ გამოხსნას, იგი მიუბრუნდა მას: «ესლა გვიან არის მიუგო ზაიარდმა, მე შემიძლიან დაეპირდეთ ერთს მსოლოდ, სანამდის მე ცოცხალ ვარ, ხეცნ არ ხაუფარდებით მათ კელში.» ზირ ჭ ზირ ურიცხვის მტრისა უნდა გასულიყვნენ ივინი სეზის მდინარეში, რომანის ჭ გასტონიარის შუა. 30 აპრილს 1524 წელსა, 10 საათზედ ზაიარდი იყო დახვრეცილი რამდენიმე ცეცხლით, რომელმაც გაუცქნა ზურგის ძვალი. მან ორჯერ მოუწოდა ღუთის საცელი ჭ წესარად დაეშვა ცხენითვან. ის დასდგეს სეს ქუცმ ზირ ჭ ზირ ისპანიელთა. იგი იცუოდა:» მე უდემი მათ ყოველთაჲს ზირდაზირ ჭ სიკუდილის დროს აღარ მინდა მიუბრყო მათ ზურგი. მერმე გასცა სინქარით, რამოდენიმე ზრძანება ფარის დაბრუნებისა უთხრა თავისი ასხარება, ერთს მის მოსამსახურეთაგან, ჭ ემთხვია ფეარს, რომელიც იყო გამოსასული მისის ძანვილის ცარზედ. ამ მდგომარეობაში ხანეს იგი მტერთა, ივინი შემოესვივნენ მას დიდის მწუსარების მონაწილეობით. ძველა აღარ შეიძლებოდა. ის ეთხოვებოდა სიცოცხლეს. მარცო ფრანცუზებიკი არა სწუსდნენ მის სიკუდილს. აღრიან დე კურმა ისპანიის ღენარალმა აცნობა კარლ კელმწიფეს, უშიძოს ჭ უსაყვედუროს რი-

ცარის სიკუდილი, ამ სიყვებით: «ველმწაუგო! თუმცა ბაიარდი ემსახურებოდა თქვენს შვირს, მაგრამ მისი სიკუდილი სამწესარო არის. იგი იყო კეთილშობილი რიჯარი ჭეკელს უყვარდა. ვგონებ მას ვერვინ შეგდრებოდა ცხოვრების სიქმინდით, სოლოა მისი სიკუდილი იყო ასეთი გარვი, რომ მისთანა არც კი გაძიგონია არაადეს.» მკაცრი მისის სიკუდილისა, ძალე გამოხსდა, ერთს წლიძლის ფრანცუზის ვარი იყო დამარცხებული ჭეკელსი დაფანტული მაცვივის მსლობლად, ფრანცისკ იყო შემეფ წაყვანილი. მაშინ დაფასა მან ბაიარდი.» ოჰ! რიჯარო ბაიარდო! ოჰ! რიჯარო ბაიარდო! წარმოსთქვა მან მწესარებით. შენ რომ ცოცხალი იყო, ძე შემეფ არ ვიქნებოდი.

ბაიარდი იყო 28 წლისა რომ მოიკლა თანმედროების სიყვით. ის იყო ძალი ჭეკელსი გამსმარი, ჭეკელსი ძეგი თმა, გრძელი ცხვირი, შავი თვალი ჭეკელსი ფერ მკრთალი, რომელიც გამოაცხადებდა დაუსრულებელს კეთილობასა მისსა. ერთის მსგავსით ვერ იცნობდით ხსენებში ჭეკელსის დანთხედაში ჩვეულ მოსუცად, ის უფრო გვანდა მლოცველს ჭეკელსი მოძღველს კაცს. მისი სიძაროლე არ იყო მაგარი; დაჭრილობის გარდა იგი იყო ავთი შვილი წელიწადი ცივებით, მაგრამ მით არ დაუცვივებია ფრანცის სამსახურის აღსრულება, იგი სძლედა მათ სულის ძალით. იყო განსხვავებული ლუთის მსახურებით, თუმცა არ უყვარდა

ლოცვა მოწმებთან. მისნი მსახურნი ამბობდნენ, ის ადგებოდა ღამეებში, როდესაც სხვებს დაძინებოდათ და ასრულებდა მსურველად ლოცვას. მის მოწყალებას არა ჰქონდა სამსლვარი. მოწყალების დროს, იგი არა განარჩევდა ძვერთა. ასი ძეგი გამსწითვა ღარიბი ქალები ფრანციაში და მისვას დაწყრობილ მსარეებში, მივლობაც მოკრძა სწყლად, თუცა ჰქონდა დიდი სამუალობა გამდიდრებისა. სამუალო მისი სამინელების გრძელისა მამენარისა, მან დაივდა სიასლე ემწვილოურისა გულისა და სიკუდილამდის არ ძეგძლო გულგრილად ყურება უცხლის წაკიდების და ვაცრცვისა, რომელიც მოსდევდნენ მსუბისა. უცხო თავმოწონებისაგან იგი ინახავდა სიფრთხილით თავს ნაცვიით, ამისთვის რომ ის არ ესმოდა მას ისე, როგორც შოვიერთ მის თანამედროეთ და ესლანდელ ვაცთავც. მისი გმირობა იყო დაუუხსული ადამიანის ნაცვიის უმასვედ. ყოველს უმართლოს უნაცვიურებას იგი რაცსდა უბოღათ.

თ. ზაქარია ერის-თავი.

ქ. ქუთაისს.
1858 წ.

დედა მკლური

სიყუარული.

ერთსა ქუროვს დედაკაცსა ჰყუანდა სამი მკლი,
რომელნიცა სცხოვრებდნ უკანასკნელ სილარიუმში:
მუძაობა მკლუებისა არ იყო საკმაოდ შესანახავად
სასლობისა. იმ დროს გამოვიდა იანონის მთავრო-
ბისაგან ბძანება, რომელშიაც ენიშნებოდა დიდი
სახუქარი მას, ვინცა მისცემდა რომელსაჲ ქურდსა
მთავრობას აქლში. მკლთა ქუროვის დედაკაცისათა,
დედის შეუწყობლივ, შეჰკრეს პირობა იმ განზ-
რახვით, რომ ვისაც შესვდებოდა წილი, ის გამოეცხა-
დათ ქურდად ჭ მიეცათ სამართლისათჳს. ამ ევა-
რის ღონის ძიებით ფიქრობდნენ ივინი სასრდოს
შოვნასა თავიანთის დედისათჳს. წილი გამოუვიდა
უხსროს მძას, რომელიცა მისცეს მძათა მთავრო-
ბას აქლში ჭ რომელმანცა აღიარა ნამდვილად
თავისი ავანაკობა, თუმცა იყო მართალი. რასაკუ-
რელოა არცვადინებოდა დედას მკლთა განზრახვა. ფიცხ-
ლავე მძა შემწყვდეული იყო საწყრობილექში, რომ-
ლისა გამო სამართალში მიმცემთა მიიღეს დადებული
ფილდო. მსწრაფლ, შემდგომ ამისა სინიღისმან
დაცანფა მძები, მუდარებით ჭ ფულით მათ შვი-

ძლეს შესვლა საწყობილეში, სადაც დაჭერილი იყო მმა მათი ზ სადაც იყევს საძინელი ცირილი. მაგრამ მათ არ იცოდნენ, რომ ამ შემთხვევაში იყო დამალული მოწამე, რომელიცა რომ გამოვიდნენ მძები, მალვით მიჭეუა უკან სასლამდინ. ვითა განკურდა, როდესაც მოხუცებულმა დედამ ამ სამწუსარო ანბავსე, მძებისგან გამოცხადებულისა, გულის ცვილით ეელი ჰკრა ფულისა ზ ცირილით სთქუა: «დე მე მოგბუდე მიმპილით, ზ არ მინდა ვისყიდო სიცოცხლე ჩემი, ჩემის საკუთრის შულის სისხლითა.» ესე ყოველი ნათქვამი მოხსენდა მსაფულოს, რომელმანცა რა მოუწოდა მძებსა, მაშინ ვაცყდნენ ზ მოახსენეს ჭეშმარიტი, რომლისაგამო მოხსენდა რა მივეს ესე შულთა გულ-მცვიენლობა, დაუნიშნა მრთელს სასლობას უამაგირი.

თ. დ. ხიმშია-შული.

— ნირველს გვერდნედ ცინოვრაციის შუცდომით დაბეჭდილია «მშულობით» — ეთხოვთ წარიკითხით «მშუილობა.»

სსუა და სსუა ანბანი.

დგა მკურთხეული სიყუარული. . . თ. დ. ხიმშია-შვილისა.

მცლი მოსწერებ

1859 წელს.

ქ. უფლისში, ქართლის ეკლესიის „სისკრის“ ზღაპ-
რები, კუკიას, კვრეხელთის საცემში.
ფასი ერთი წლის გამოცემისა, ქ. უფლისში ვაუ-
გზავნულად ექვსი მანეთი, სოლო შინ მიწოდებით ანუ სსუა
დგელებში ვაგზავნით: შვიდი მანეთი თეთრი ფული.

Печатать позволяется. Апрель 13 дня, 1859 года.
Испр. должн. Груз. Цензора Св. Алексѣевъ.